

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
RADY MIEJSKIEJ

21 MAJA 1917

3 STYCZNIA 1918

PRUSZKÓW

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
MAGISTRATU

18 WRZEŚNIA 1917

22 STYCZNIA 1918

MIASTO PRUSZKÓW
1916 – 2016

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
RADY MIEJSKIEJ

21 MAJA 1917

3 STYCZNIA 1918

PRUSZKÓW

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
MAGISTRATU

18 WRZEŚNIA 1917

22 STYCZNIA 1918

Książnica Pruszkowska
im. Henryka Sienkiewicza
2016

**Copyright © for this edition by Książnica Pruszkowska
im. Henryka Sienkiewicza, 2016**

Projekt okładki: *Michał Bernaciak*

Przepisanie z oryginału i redakcja tekstu: *Marian Skwara*

Korekta: *Zespół*

Skład i łamanie: *Beata Włodarczyk*

Organizacja produkcji: *Rachocki i S-ka, Pruszków*

Publikacja została sfinansowana przez Urząd Miejski w Pruszkowie

ISBN 978-83-62144-46-4

Wydanie pierwsze

Książnica Pruszkowska im. H. Sienkiewicza

ul. Kraszewskiego 13

05-800 Pruszków

tel. 22 758 47 39

tel./fax 22 730 10 80

e-mail: ksiaznica_pruszkowska@biblioteka.pruszkow.pl

Spis treści

Ryszard Wojtkowski * * *	7
Nota edytorska	8

Księga protokołów Rady Miejskiej 21 maja 1917 – 3 stycznia 1918 roku

Protokół posiedzenia Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 21 maja 1917 r.	11
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 30 maja 1917 r.	15
Protokół posiedzenia Rady m. Pruszkowa z dnia 5 czerwca 1917 roku	17
Protokół z posiedzenia Rady m. Pruszkowa z dnia 11 czerwca 1917 r.	19
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 20 czerwca 1917 r.	21
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa z dnia 23 czerwca 1917 r. ..	23
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 27 czerwca 1917 r.	25
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 5 lipca 1917 roku.	27
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa z dnia 12 lipca 1917 r.	31
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa z dnia 12 lipca 1917 r.	33
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 28 lipca 1917 r.	35
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z d. 9 sierpnia 1917 r.	39
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dn. 16 sierpnia 1917 r.	43
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dn. 18 sierpnia 1917 r.	47
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 30 sierpnia 1917 r.	49
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 6 września 1917 r.	51
Notatka z 20 września 1917 r.	53
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 27 września 1917 r.	55
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 29 września 1917 r.	57
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 11 października 1917 r.	59
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 25 października 1917 r.	61
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 8 listopada 1917 r.	65
Protokół nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 13 listopada 1917 r. ...	69
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej m. Pruszkowa z dnia 22 listopada 1917 r.	71
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej m. Pruszkowa z dnia 13 grudnia 1917 r.	73

Protokół z posiedzenia Rady miejskiej m. Pruszkowa z dnia 20 grudnia 1917 r. ...	75
Protokół z posiedzenia Rady miejskiej w Pruszkowie z dnia 27 grudnia 1917 r. ...	77
Protokół posiedzenia Rady Miejskiej M. Pruszkowa z dnia 3 stycznia 1918 r.	84

Księga protokołów Magistratu 18 września 1917 – 22 stycznia 1918 roku

Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 18 września 1917 r.	87
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 21 września 1917 r.	89
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 25 września 1917 r.	91
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 18 października 1917 r.	93
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 18 października 1917 r.	95
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 23 października 1917 r.	97
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 30 października 1917 r.	99
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 6 listopada 1917 r.	101
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 27 listopada 1917 r.	103
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 11 listopada 1917 r.	105
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 4 grudnia 1917 r.	107
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 28 grudnia 1917 r.	109
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 8 stycznia 1918 r.	111
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 10 stycznia 1918 r.	113
Protokół Zarządu Magistratu m. Pruszkowa z dnia 22 stycznia 1918 r.	115

Księga protokołów Rady Miejskiej 21 Maja 1917 – 3 Stycznia 1918

– fotokopie oryginału

Księga protokołów Magistratu 18 Września 1917 – 22 Stycznia 1918

– fotokopie oryginału

* * *

Setny jubileusz otrzymania praw miejskich jest doskonałą okazją do przyjrzenia się początkom funkcjonowania Pruszkowa jako miasta. Możliwość taką dają *Księga protokołów Rady Miejskiej* oraz *Księga Magistratu miasta Pruszkowa* z przełomu lat 1917-1918, zawierające protokoły z pierwszych posiedzeń Rady Miejskiej i władz miejskich. Księgi te szczęśliwie dotrwały do naszych czasów i dzisiaj, dzięki inicjatywie dyrektora Książnicy Pruszkowskiej pana Grzegorza Zegadło, ukazują się w formie publikacji.

Piszącemu te słowa, historykowi i rodowitemu mieszkańcowi Pruszkowa, lektura tych metodycznie prowadzonych zapisów uzmysławia niezwykle trudną, naznaczoną nieszczęściami wojny, wywózek i bezrobocia, sytuację ówczesnych mieszkańców Pruszkowa, a także skalę zniszczeń, które dokonali tutaj rosyjscy i niemieccy okupanci. Pokazuje również ogrom i ważkość problemów, z jakimi spotkały się władze miasta podczas I wojny światowej, gdy stanęły w obliczu kwestii tak zasadniczych jak podtrzymanie funkcjonowania miasta i zapewnienie jego mieszkańcom bezpieczeństwa i żywności.

Uwagę zwraca wielość i pilność spraw, którymi musieli zająć się burmistrz, ławnicy i radni, a mieli oni pod swoją opieką mieszkańców byleż osady Pruszków oraz wsi Wyględów, Tworki, Józefów, Żbików, Żbikówek i Pohulanka. O sytuacji miasta w tym okresie świadczy także szczegółowość i srogość regulacji dotyczących kwestii – począwszy od lokalnych podatków po wypiek chleba – bezpośrednio związanych z zaopatrzeniem oraz finansowaniem wymagającej pilnych napraw miejskiej infrastruktury.

Z dokumentów tych wylania się obraz pierwszych władz samorządowych miasta nacechowany odpowiedzialnością, troską i determinacją w przeprowadzeniu Pruszkowa przez okres wojny oraz stworzeniu podstaw dla jego rozwoju w niepodległej już Polsce.

Mam nadzieję, że publikacja tych niezwykle ciekawych materiałów źródłowych stanie się zachętą do poznawania historii naszego miasta oraz jego mieszkańców.

Ryszard Wojtkowski

Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych

Nota edytorska

Publikacja niniejsza zawiera wybór protokołów z Księgi protokołów Magistratu i Księgi protokołów Rady Miejskiej, których oryginały znajdują się w zasobach Archiwum Państwowego w Warszawie Oddział w Grodzisku Mazowieckim, zespół 73/87/0 Akta miasta Pruszkowa z lat 1913–1950; jednostka o sygn. 1 nosi tytuł *Księga protokołów Rady Miejskiej*, prot. Nr 1–38 z lat 1917–[1919]; jednostka o sygn. 13 nosi tytuł *Księga protokołów Magistratu [m. Pruszkowa]* z lat 1917–1920.

Wydanie ma charakter popularny, nie zawiera komentarzy, objaśnień, przypisów etc.

Zachowano pisownię oryginalną, poprawiając jedynie ewidentne błędy językowe (np. pisownię wyrazu *protokul* – *protokół*). Dokonano minimalnych poprawek w zakresie stylistyki i interpunkcji. Nie ujednolicono, charakterystycznej dla stylu protokolanta, pisowni skrótów, zapisu dat itp., zastępując jedynie często błędnie używany dwukropek kropką.

Wszelkie uwagi redakcyjne, dotyczące głównie wyrazów nieczytelnych, umieszczono w nawiasach kwadratowych.

Druga część publikacji zawiera fotokopie oryginałów bez paginacji stron.

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
RADY MIEJSKIEJ

21 MAJA 1917

3 STYCZNIA 1918

1. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej w Pruszkowie
z dnia 21 Maja 1917 roku.

Obecni p.p. burmistrz Wargenau oraz radni: Hoser, Troetzer, Bielawski, Wolfram, Hichel, Augustynowicz, Olędzki, Rodzewicz, Głowiński, Rozenowicz, Kurzela i Żarski. Po wysłuchaniu Mszy Świętej Solennej, odprawionej w miejscowym Kościele przez Księdza Prałata proboszcza parafji Żbikowa, w asyście księży: Wikaryusza par. Żbików i J. Kęsickiego proboszcza miejscowej parafji Rada w pełnym komplecie przeszła na obrady, z braku lokalu własnego, w jednej z sal Rady Miejskowej Opiekuńczej.

Zebranie zagał burmistrz, odczytaniem zatwierdzenia wyborów radnych miejskich, przez władze okupacyjne (z dnia 4/V 1917 dz. A IV a 993/17 K. A. [brak zamknięcia nawiasu]* i powitaniem radnych. W odpowiedzi rad. Hoser przeczytał załączoną do protokołu deklarację R. M. Pruszkowskiej i wręczył p. burmistrzowi dla dołączenia takowej władzom nadzorczym.

Na przewodniczącego zebrania wybrano r. Hosera, na prowadzącego protokół r. dr. Wolframa, i uchwalono następujący porządek dzienny:

- 1) adresy
- 2) regulamin rady
- 3) sprawa szkolna
- 4) budżet miejski na 1917 rok
- 5) wnioski

1) Do Wysokiej tymczasowej Rady Stanu w Warszawie. Rada Miejska w Pruszkowie, rozpoczynając swoją działalność w dniu 21 maja 1917 r. skład Wysokiej Tymczasowej Radzie Stanu należny Jej hołd, a zarazem przesyła swoją deklarację, złożoną na pierwszym swoim posiedzeniu. W myśl powyższej deklaracji zanosí prośbę, aby Wysoka Tymczasowa Rada Stanu raczyła:

* W nawiasach kwadratowych umieszczone wszelkie współczesne uwagi redakcyjne.

Użyć wszelkich środków, aby zarząd miejski uczynić naprawdę samorządnym, a przede wszystkim, aby w zarządzie miejskim Rada Miejska była organem naczelnym twórczym i kierowniczym.

2) Do Rady Miejskiej St. m. Warszawy. Rada Miejska w Pruszkowie, rozpoczynając działalność, przesyła Dostojnej Radzie Miejskiej St. m. Warszawy swe serdeczne pozdrowienie, upatrując w niej starszą swą siostrzycę i godną naśladowania przewodniczkę.

Deklaracja Rady Miejskiej w Pruszkowie.

Rada Miejska w Pruszkowie uważa świeżo zaprowadzony przez władze niemieckie okupacyjne zarząd miejski za sprzeczny z istotą samorządu ponieważ:

1) rola radnych jest zredukowana do roli ciała doradczego przy burmistrzu nie z wyborów, a mianowanym przez niemieckie władze okupacyjne pomimo proklamowania niepodległości Państwa Polskiego.

2) Rada Miejska nie posiada inicjatywy i egzekutywy własnej i uchwały jej podlegają zawieszeniu przez burmistrza oraz obaleniu przez niemieckie władze okupacyjne.

Wobec tego Rada Miejska uważa, że udział jej w takim zarządzie może być dla dobra społecznego bezowocny, a opinię publiczną może wprowadzać w błąd.

Rada Miejska jednak usilnie będzie się starała godnie odpowiedzieć złożonemu w jej ręce zaufaniu i wykorzystać nader ograniczone jej prawa dla obrony interesów Pruszkowa i dobra Ojczyzny, w czym, jak przypuszcza, niemieckie władze okupacyjne nie będą stawiały przeszkód.

2) [taka numeracja w oryginale – red.] Wobec braku regulaminu rady miejskiej, a który dopiero władze niemieckie mają dostarczyć, uchwalono: opracować, niezależnie od władz, regulamin i takowy przedstawić władzom do zatwierdzenia, o ile przedtem władze nie dostarczą regulaminu. Do opracowania regulaminu w terminie miesięcznym wybrano radnych p.p. Hosera, Bielawskiego, Rodzewicza, i Troetzera.

3) Radny Troetzer odczytuje załączony do protokołu list miejscowej Rady Opiekunczej dotyczący przyjęcia na rachunek miasta, od nowego roku szkolnego 1917/1918 wszystkich 5-ciu kompletów szkół prowadzonych przez R.O. Do rozpatrzenia sprawy szkolnej i przygotowania budżetu szkolnego w terminie 2^{ch} tygodniowym wybrano radnych: Hosera, Ołędzkiego, Rodzewicza, Troetzera i Wolframa.

4) Burmistrz wnosi żądanie natychmiastowego załatwienia budżetu miasta, aby takowy przedstawić następnego dnia wymagającej tego władzy powiatowej. Wobec zaznaczonej przez radnych potrzeby zaznajomienia się z zeszłorocznym budżetem i ze stanem finansowym miasta, z prowadzeniem ksiąg i z proponowanym etatem, wybrano komisję tymczasową złożoną z radnych: Augustynowicza, Bielawskiego, Hichla i Rozenowicza do przygotowania projektu budżetu na najbliższe posiedzenie rady.

5) Radny Hoser stawia pytanie: czy posiedzenia R.M. Pruszkowskiej są tajne, czy jawne? Uchwalono: a) wprowadzać na posiedzenia spoza grona radnych rzeczoznawców z głosem doradczym w rozmaitych mogących się nasunąć sprawach, b) udostępnić dla wszystkich protokoły posiedzeń, które każdy na żądanie będzie mógł sobie przeczytać takowe. c) zaznaczono istnienie jakiejś sumy pieniędzy (100 – 120,000 m.) przeznaczonych przez sejmik powiatowy na potrzeby zrujnowanych miast dla wsparcia ubogich i zrujnowanych materialnie mieszkańców miasta Pruszkowa. Radny Hoser, jako członek sejmiku, obiecał dowiedzieć się dokładnie i powiadomić R.M. na najbliższym posiedzeniu.

d) rad. Żarski, stawia wniosek ułatwienia dostarczania kartofli biednej ludności miejskiej ze składów istniejących w Pruszkowie. W uznaniu doniosłej ważności tej sprawy wybrano radnych: Głowińskiego, Kurzelę, Hosera i Żarskiego, aby bezzwłocznie zwrócili się do zarządzającego składami kartofli w powiecie w dostarczeniu miastu po jak najmniejszej cenie kartofli dla biednej ludności.

e) przyjęto do wiadomości zawiadomienie władz (DZ № IV a 1187/17 KA z dnia 4. V. 17) o przygotowaniu wyborów na ławników.

f) Burmistrz przedstawił list Towarzystwa Elektryczności, dotyczący oświetlenia miasta, który oddano do rozpatrzenia rad. Bielawskiemu.

g) Wybrano na sekretarza R. M. do prowadzenia protokółów p. Augustynowicza, a wszelkie prośby na imię R.M. postanowiono zwracać do r. Wolframa i jego mieszkanie w Pruszkowie obrać za miejsce prawne zamieszkania R. M. Pruszkowa.

Przyszłe posiedzenie oznaczono na dzień 30 Maja r.b. o godzinie 10 tej rano w sali miejscowej Rady Opiekuńczej.

Na tem posiedzenie zakończono.

[podpisy]

<i>J. Augustynowicz</i>	<i>E. Wargenau</i>	<i>Wolfram</i>	<i>J. Bielawski</i>
<i>J. Rodzewicz</i>	<i>Kurzela B.</i>	<i>Głowiński</i>	<i>Żarski</i>
<i>K. Oledzki</i>	<i>Troetzer</i>	<i>A. Hichel</i>	

2. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej w Pruszkowie
z dnia 30 Maja 1917 roku.

Obecni: burmistrz Wargenau, Hoser, Troetzer, Wolfram, Bielawski, Kurzela, Hichel, Rozenowicz, Głowiński, Żarski, Augustynowicz, Rodzewicz i Olędzki.

Porządek dzienny.

- 1) doręczenie deklaracji
- 2) komisja budżetowo finansowa
- 3) kwestia kartofli
- 4) Szkolnictwo
- 5) wnioski.

1) Po zagajeniu posiedzenia, burmistrz zakomunikował radnym, że doręczył złożoną mu deklarację p. Michalskiemu w dniu 22 Maja r. b. w powiecie.

2) Komisja budżetowo finansowa, zdała relację z czynności swojej przy kontrolowaniu ksiąg i przygotowania projektu do budżetu miasta Pruszkowa, przy czym wywiązała się dłuższa dyskusja:

a) prowadzenie ksiąg i wszelkie przychody i wydatki oparte są na dobrej wierze burmistrza, gdyż burmistrz jest jednostką, odbierającą wydającą i kontrolującą, co jest nie dopuszczalne.

Wobec tego Rada miejska żąda: 1) aby wszystkie rozchody i przychody, przyjmowane i wydawane były za odpowiednim pokwitowaniem; 2) aby biurowość o kasowość, magistratu Pruszkowa, prowadzona była w sposób wskazany przez Radę Miejską; 3) zobowiązać burmistrza, do ścisłego przestrzegania budżetu; 4) wprowadzić szeroko idącą kontrolę nad rozchód i przychód kasy miejskiej; 5) zbierania podatku miejskiego z targu winno się odbywać za odpowiednimi kwitami; 6) Rada prosi burmistrza, aby na przyszłość nie wypłacał sum szpitalowi bez upoważnienia Rady Miejskiej. Rada postanowiła ustalić należności i wydatki magistratu na dzień 1-go Kwietnia 1917 roku wychodząc z salda rubli 8 kop. 16 i marek 97 i 98 pfenigów, wyłonić komisję rewizyjną dla sprawdzenia i zgodności takowych. Zobowiązać burmistrza do ustalenia czystości języka polskiego w prowadzeniu biurowości kancelaryjnej.

3) Radni pp Hoser, Kurzela i Żarski zdali relację z bytności swojej u Naczelnika powiatu w kwestji kartofli, i oświadczyli że otrzymali prawo nabycia 50 korcy z warunkiem rozprzedania takowych najbiedniejszej ludności Pruszkowa. Postanowiono rozprzedać takowe w ilości 20 funtów na rodzinę po cenie 2 m 80 pfenigów.

4) Sprawę szkolną, ze względu dyskusji, postanowiono odłożyć do specjalnego szkolnego posiedzenia, które się odbędzie od dnia dzisiejszego za dwa tygodnie, to jest 13 czerwca r. b. w godzinach rannych.

Następne zebranie odbędzie się, w dniu 5-go b.m. o godzinie 5 i 1/2 popołudniu, w sali urzędu miejskiego.

Na tem posiedzenie zakończono

[podpisy]

<i>J. Augustynowicz</i>	<i>E. Wargenau</i>	<i>Wolfram</i>
<i>B. Głowiński</i>	<i>Rozenowicz</i>	
<i>G. Żarski K.</i>	<i>Olędzki</i>	<i>Kurzela</i>
<i>J. Rodzewicz</i>	<i>A. Hichel</i>	<i>J. Bielawski</i>

3. Protokół posiedzenia Rady m. Pruszkowa
z dnia 5 Czerwca 1917 roku.

Obecni pp. burmistrz Wargenau, Wolfram, Bielawski, Hichel, Rodzewicz, Kurzela, Olędzki, Żarski, Głowiński, Rozenowicz i Augustynowicz.

Porządek dzienny.

- 1) budżet m. Pruszkowa
- 2) wybory ławników
- 3) komisja szacunkowa
- 4) wnioski

1. Rada miejska nie czuje się powołana do obniżenia pensji p. burmistrza jako mianowanego przez Władze Okupacyjne, i postanowiła wpisać do budżetu 4320 Marek; (uwaga:) Rada znając ubogi stan m. Pruszkowa uważa za stosowne udać się w tej kwestji do władz okupacyjnych o pozwolenie nam wybrać burmistrza z wyborów, a który obowiązki burmistrza, będzie spełniał honorowo.

Wobec spóźnionej pory, i braku oświetlenia, ostatecznej cyfry budżetu nie można było ustalić, przeto powierzono dokończanie takowego w dniu następnym p. Bielawskiemu, Rozenowiczowi, wraz z sekretarzem i burmistrzem.

[podpisy]

J. Troetzer *E. Wargenau*

4. Protokół z posiedzenia Rady m. Pruszkowa
z dnia 11 go Czerwca 1917 roku.

Obecni pp. Hoser, Troetzer, Wargenau, Żarski, Bielawski, Głowiński, Rozenowicz, Rodzewicz, Hichel, Kurzela, Wolfram, Olędzki i Augustynowicz.

Porządek dzienny

- 1) Sprawa szkolna
- 2) Regulamin wewnętrzny
- 3) Podatek repartycyjny
- 4) Rozpatrywanie podań
- 5) Apropowizacja m. Pruszkowa
- 6) Wnioski
o protokółach, oświetlenie
regulamin.

Sprawa szkolna: Kuratorjum funduszu Im. ks. Wincentego Burakowskiego upoważnia pp. Józefa Troetzera i Piotra Hosera do zakomunikowania, że gdyby Rada Miejska w Pruszkowie nie była w możności zaspokoić potrzeb szkół, to Rada Szkolna, wyłoniona przez Kuratorjum funduszu Im. ks. Wincentego Burakowskiego w osobach 3-ch członków tegoż Kuratorjum t.j: pp. ks. Proboszcza W. Burakowskiego, Piotra Hosera i Józefa Troetzera oraz ks. Jana Kęsickiego, Dr J. Więckowskiego i Z. Rutkowskiego, podejmuje się prowadzić 18 oddziałów szkół na rok 1917/18 z budżetem rubli 32,000. Kuratorjum zaznacza, że ze swej strony przewiduje pokrycie sumy budżetu w ilości (26000) rubli i proponuje, ażeby R. M. ze swej strony pokryła brakujące 6,000 rubli, gdyż w przeciwnym razie Kuratorjum będzie zmuszone uszczuplić podstawowy fundusz Im. ks. W. Burakowskiego o 6000 rubli. Kuratorjum proponuje, ażeby w skład powyższej Rady Szkolnej Rada Miejska delegowała jednego członka tejże, jako referenta R. M. do spraw szkolnych.

Kandydatów wyłoniono 3-ch i zarządzono tajne głosowanie, którego wynik był następujący. Głosów otrzymali pp. G. Żarski 7, Dr Wolfram 4 i Bielawski 1, przeto większością głosów wszedł G. Żarski.

2) Regulamin obowiązali się ułożyć pp. Hoser, Troetzer i Bielawski, i takowy przedstawić na następnym zebraniu.

3) Utworzono komisję stałą budżetowo finansową, składającą się z 4-ch członków i ławnika, na czele, z prawem wybierania podkomisji, jednak skład takowych musi zaakceptować Rada Miejska.

Wykonywanie czynności pozostawia się do uznania komisji wraz z burmistrzem. Do komisji wybrano pp. Bielawskiego jako przewodniczącego [dwa ostatnie słowa skreślone ołówkiem] Hichla, Rozenowicza i Olędzkiego.

4) Apropozycja miasta: wybrano komisję składającą się z pp. radnych: Dr Wolframa, Augustynowicza, Olędzkiego, Kurzeli, Głowińskiego i Żarskiego. Komisja ma zadanie zbadać stan potrzeby miasta, projekt rozdziału monopolowych artykułów, i przedstawić na najbliższym posiedzeniu Radzie Miejskiej tych wszystkich potrzeb miasta do rozpatrzenia.

5) Podanie Kenigszteina w sprawie patentu Rada prosiła burmistrza o wyjaśnienie na następnym posiedzeniu.

W odpowiedzi przytulкови „Sierocin” radny Troetzer proponuje udać się do Naczelnika powiatu z prośbą o zwolnienie tej instytucji z opłaty za leczenie chorych tego zakładu w szpitalu Pruszkowskim. Dalsze rozpatrzenie podań odłożono do następnego posiedzenia.

6) Wybrano komisję składającą się z pp. Augustynowicza, Hichla i Kurzele, która ma obowiązek, zając się wyszukaniem odpowiedniego lokalu na kancelarię urzędu miejskiego, i przedstawić Radzie Miejskiej do rozpatrzenia na następnym posiedzeniu.

7) Sprawa oświetlenia miasta, Rada Miejska upoważniła r. Bielawskiego o przeprowadzenie z zarządem oświetlenia elektrycznego pertraktację na oświetlenie miasta Pruszkowa na rok jeden, i zdać relację o wyniku takowej na najbliższym posiedzeniu. Na tem posiedzenie zakończono.

Następne posiedzenie odbędzie się w dniu 20 Czerwca 1917 roku o godzinie 10-tej rano.

[podpisy]

J. Augustynowicz J. Troetzer E. Wargenau

5. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa
z dnia 20 czerwca 1917 r.

Obecni pp. burmistrz Wargenau, Troetzer, Hoser, Wolfram, Bielawski, Rodzewicz, Augustynowicz, Żarski, Olędzki, Głowiński, Rozenowicz, Kurzela i Hichel.

Porządek dzienny.

- 1) Regulamin
- 2) Budżet miasta Pruszkowa
- 3) odłożenie licytacji za podatki
- 4) wnioski (dzierżawa młyna, straż bezpieczeństwa, straż ogniowa)

1) Po odczytaniu 2ch projektów regulaminowych przez r. Bielawskiego i Troetzera, i po wyczerpującej dyskusji w tej kwestji, uproszono komisję regulaminową o przedstawienie takowego w ostatecznej formie, na posiedzeniu Rady w dniu 27 Czerwca 1917. Przy dyskusji nad udzieleniem dymisji wszystkim nauczycielom szkół miejskich przez komisję szkolną, r. Troetzer prosił o zaprotokółowanie słowa (wybryk) użytego przez r. Bielawskiego, jako słowo nie parlamentarne.

2) W kwestji budżetu: r. Troetzer proponuje wstawić do wydatków sumę 300,000 M na potrzeby biednej ludności Pruszkowa. Suma powyższa może być uzyskana ze specjalnego funduszu zapomogowego Jeneral-Gubernatorstwa Warszawskiego.

3) Postanowiono: wezwać wszystkich właścicieli nieruchomości, którzy nie opłacili podatków za 1916 rok na czwartek o godzinie 6-tej popołudniu dla załatwienia kwestji podatkowej, wezwano tych u których zrobiono zajęcie.

4) W sprawie dzierżawy młyna, uproszono pp. Hosera i Troetzera o bliższe porozumienie się z syndy. Masy upadłości Adama Roszkowskiego, w osobie pana Teodora Bojanowicza Warecka № 10 w Warszawie o warunkach dzierżawy młyna motorowego w Pruszkowie, i udzielenie Radzie Miejskiej łaskawej odpowiedzi na najbliższym posiedzeniu.

5) P. Hoser zakomunikował, że dowiedziawszy się o wyznaczonej na wtorek 19 b.m. licytacji za podatki zaległe był u naczelnika powiatu i uzyskał odroczenie na tydzień.

6) W sprawie straży ogniowej zgodzono się na wniosek r. Troetzera, o wprowadzenie do budżetu m. 1500, i wystąpić do powiatu o przyznanie tej sumy, z funduszków sejmiku powiatowego.

Na tem posiedzenie zakończono.

[podpisy]

J. Troetzer E. Wargenau

6. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa
z dnia 23/VI 1917 roku.

Obecni pp: burmistrz Wargenau, Rodzewicz, Hoser, Wolfram, Bielawski, Głowiński, Żarski, Rozenowicz, Hichel, Kurzela, Olędzki i Augustynowicz.

Porządek dzienny.

1. W sprawie licytacji
2. Referat r. Bielawskiego
3. Podania szkolne nauczycieli
4. Podanie kupców
5. Mieszkanie dla żandarmów
6. Podatek repartycyjny
7. Komisja zbożowa
8. Wnioski

1) W uzupełnieniu punktu 3-go z poprzedniego protokołu postanowiono; ażeby pp. Hoser z burmistrzem złożyli referat komisji, w sprawie podatków co do 69 [niewyraźnie napisane cyfry – red.] mieszkańców zagrożonych licytacją przez powiat. Jednocześnie postanowiono, aby komisja w dalszym ciągu pracowała, wzywając w terminach przez siebie wyznaczonych po 30 właścicieli nieruchomości dla zbadania zdolności płatniczych takowych.

2) P. Bielawski ponownie wniósł sprawę użytego przez siebie na poprzednim zebraniu wyrazu „wybryk”, dowodząc, że jest parlamentarny. Przytoczył jako przykład, że mówi się o wybryku natury, a w tem niema przecież nic obrażającego. Przewodniczący uważał tłumaczenie Bielawskiego za niedostateczne, i użycia przez radnego Bielawskiego wyrazu „wybryk” za niewłaściwy.

3) Odczytano 3 trzy podania, nauczycieli Pruszkowskich żądających wypłacenia zaległych pensji z 1914 roku po 180 rubli z procentami od dnia 1go stycznia 1915 r.

Podania te przekazała Rada radnemu Żarskiemu jako delegatowi swemu do Rady szkolnej. Radny Żarski odmówił, z tej racji, że dotychczas ani razu nie był wzywany na posiedzenia. Przewodniczący przyznając słuszość p. Żarskiemu, zaznacza że i on o posiedzeniu rady szkolnej zawiadamianym nie był.

4) Podania kupców w sprawie nie dostatecznej wagi i nie zwracania worków, przekazano do zbadania komisji aprowizacyjnej.

5) W sprawie mieszkania u Bielawskiego zajętego przez żandarmów, wybrano komisję składającą się z osób następujących: burmistrza, Głowińskiego Hichla i Augustynowicza, do oznaczenia wartości zajmowanego mieszkania.

6) W sprawie podatku repartycyjnego, przekazano komisji budżetowo finansowej, do rozpatrzenia i opinii o zdolności płatniczej osób podlegających powyższemu opodatkowaniu.

7) Do komisji zbożowej wybrano następujące osoby

Antoni Marylski

Józef Parr

Karol Olędzki

Jan Gogolewski

Stanisław Olesiński

Joachim Kurzela

Walenty Woźniak

8) W sprawie reperacji dróg, postanowiono odłożyć do dalszego rozpatrzenia, r. Hoser podjął się osobiście sprawę tę omówić z p. Brechtem. Na tem posiedzenie zakończono.

[podpisy]

J. Troetzer E. Wargenau

7. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej
z dnia 27 Czerwca 1917 r.

Obecni pp. burmistrz Wargenau, Troetzer, Hoser, Wolfram, Rodzewicz, Głowiński, Hichel, Żarski, Kurzela, Augustynowicz i Olędzki.

Porządek obrad

1. Wybór ławników
2. Budżet miasta
3. Regulaminowych
4. Wnioski

1) Wybór ławników: zgodzono się przedstawić kandydatów w większej ilości, tak żeby można było wybrać odpowiednich i kompetentnych do tej pracy ludzi. Rada postanowiła ostatecznie odłożyć wybór ławników do następnego posiedzenia.

2) Budżet w ostatecznej formie, postanowiono przedstawić władzom do zatwierdzenia w sumie 347.000 Marek.

3) W sprawie regulaminu: po wyczerpujących dyskusjach, w których zabierali głos prawie wszyscy radni, r. Troetzer przedstawił projekt, w którym paragraf 19 powiada, że prezes ma prawo poddać rewizji decyzję uchwały wykonanej w jego nieobecności. Bez względu na zatwierdzenie regulaminu przez wszystkich radnych został przyjęty.

4) Na zarzuty czynione radzie szkolnej, że dotychczas nie była łaskawa powiadomić naszego delegata o swoich posiedzeniach. Rada szkolna nie mając odpowiedzi od Rady Miejskiej na list z dnia 15 Maja r.b. nie mogła powziąć ostatecznej decyzji w sprawie szkolnej. Postanowiono dać odpowiedź piśmienną Radzie Szkolnej w jak najkrótszym czasie.

5) Radny Bielawski zgłosił piśmienną prośbę o trzymiesięczny urlop, motywując swoją nieobecność złym stanem zdrowia, na dowód czego składa świadectwo Dr Handelmana.

6) Ustęp zamieszczony wyżej w sprawie głosowania burmistrza i ławników, został zmieniony w ten sposób, żeby burmistrz i ławnicy w sprawach ważnych i decydujących byli na równi z radnymi dopuszczeni do głosowania.

[podpis]

J. Troetzer

8. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej
z dnia 5 Lipca 1917 roku.

Obecni pp. burmistrz Wargenau, Troetzer, Hoser, Rodzewicz, Kurzela, Rozenowicz, i Augustynowicz.

Porządek obrad

- 1) Wybór lokalu na magistrat
- 2) Wybór ławników
- 3) W sprawie wycierania kominów
- 4) Wnioski

1) Po obejrzeniu przez wszystkich radnych, będących na posiedzeniu lokalu składającego się z 3ch pokoi przedpokoju i kuchni, a znajdujących się w domu p. Michaliny Chomentowskiej na I piętrze w cenie 15 rubli miesięcznie, polecono p. burmistrzowi wynająć takowy na rok jeden i przenieść kancelarię do powyższego lokalu.

2) W sprawie oferty kominiarza Janusza, postanowiono: jedno-głośnie odroczyć [przekreślony wyraz „odrzuć” – red.] takową, jako nie kwalifikującą się do rozpatrzenia. Zgodzono się wybrać komisję z pp. Żarskiego i Kurzeli dla zbadania powyższej sprawy i zdania relacji na następnym posiedzeniu.

3) Wybory ławników dały wynik następujący: wystawiono 9-ciu kandydatów w osobach pp. Dr Więckowski, Smiśniewicz, Kukliński, Gogolewski, Leonowicz, C. Wojciechowski, A. Kosiński, Rozenowicz i W. Małgowski.

Zarządzono głosowanie, głosów otrzymali pp.:

1. Sta. Smiśniewicz	8
2. Piotr Kukliński	7
3. Alek. Kosiński	8
4) K. Gogolewski	5
5) I. Rozenowicz	2

6) S. Leonowicz	1
7) W. Małgowski	1
8) C. Wojciechowski	–
9) J. Więckowski	–

Przeto większością głosów zostali wybrani pp. Smiśniewicz, Kukliński, Kosiński i Gogolewski. Radny Troetzer oświadczył, że wystawionych kandydatów nie zna bliżej, i mógłby tylko najwyżej za 2-ma głosować, przeto wstrzymał się od głosowania.

4) W sprawie zarzutu przez sklepikarzy, przeciwko Gogolewskiemu o niepełną wagę, i przeciwko Kurzeli o zwrot należności za marki, postanowiono: dać odpowiedź na następnym posiedzeniu, po dokładnym zbadaniu słuszności żądań poszkodowanych.

5) W odpowiedzi komitetowi budowy drogi, postanowiono dać odpowiedź, że my jako rada miejska będzie się starała o to żeby, o ile warunki materialne pozwolą, przystąpić do dalszej budowy tak nam bardzo potrzebnej drogi. Postanowiono wystąpić do władz powiatowych o pomoc materialną do powyższej budowy. Uproszono r. Hosera o bliższe porozumienie się w tej kwestji z powiatem.

6) W sprawie otwierania sklepów w ogóle postanowiono: w dni powszednie, otwieranie bez ograniczeń, zamykanie zaś winno być uskutecznione nie później niż o godzinie 9tej wieczorem. W dni świąteczne i niedzielę do godziny 10tej rano i od 1szej do 5tej popołudniu, golarzom jedynie pozwala się mieć otwarte w sobotę do godziny 11tej rano, resztę godzin na równi z innymi sklepami winny być zamknięte. Wszelkie zaś zakłady restauracyjne, garkuchnie i jadalnie mogą być otwarte bez ograniczenia do godziny 10tej wieczorem, tak w dni powszednie jak też w niedzielę i święta. [nieczytelny dopisek ołówkiem – red.]

7) W sprawie godzin biurowych, postanowiono jednogodnie zmienić takowe, w sposób następujący; zamiast od g. 8-mej rano do 12-tej w południe i od 2-giej do 6-tej wieczorem, zmienić takowe na od 8-mej rano do 1szej w południe i od 3ciej do 6-tej wieczorem. Burmistrz protestował przeciwko takiemu rozkładowi i mówił że dla niego te godziny są niewygodne. Rada żąda zaprowadzenia i zastosowania się do nowego rozkładu godzin motywując tym, że nie publika jest dla biura a biuro dla publiki. [nieczytelny dopisek ołówkiem – red.]

8) Po odczytaniu podania Rozenberga, postanowiono: aby burmistrz każdego właściciela nieruchomości, który chwilowo był nieobecny w Pruszkowie, zameldował nie czyniąc mu żadnej przykrości, i wydał karty chlebowe dla niego i całej jego rodziny. [nieczytelne dopiski ołówkiem – red.]

9) Postanowiono wystąpić do władz o przyznanie kart chlebowych tym, którzy byli zameldowani w Maju i Czerwcu r.b.

10) Odczytano list z dnia 25 Czerwca 1917. od Rady Miejskiej stołecz. m. Warszawy.

Następnie posiedzenie odbędzie się w dniu 12 b.m. o godzinie 4 1/2 popołudniu. [powyższe zdanie napisane ołówkiem i bez podpisów pod protokołem – red.]

9. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa
z dnia 12 lipca 1917 r.

Obecni pp burmistrz Wargenau, Hoser, Troetzer, Wolfram, Hichel, Głowiński, Rozenowicz, Kurzela, Olędzki, Żarski i Augustynowicz, kandydaci na ławników: Gogolewski, Śmiśniewicz, Kosiński i Kukliński.

Porządek dzienny

- 1) Sprawa szkolna
- 2) Podatek repartycyjny
- 3) Apropozycja miasta
- 4) Wnioski

1) Radny Troetzer wyjaśnił stosunek Rady Szkolnej do Rady Miejskiej, w dosyć długim swoim przemówieniu, uzasadnił to że Rada Miejska nie może swoimi siłami prowadzić szkół publicznych, i jako prywatne mogą być prowadzone przez Macierz Szkolną, na rok 1917/18. Rada Miejska postanowiła zamknąć szkołę publiczną, i oddać Radzie szkolnej gmach szkolny do jej użytku na rok jeden bezpłatnie.

2) W kwestji zapłacenia zaległych pensji nauczycielom za rok 1914. Rada postanowiła sprawę tę załatwić po zlikwidowaniu byłego Komitetu szkolnego w Pruszkowie, a na razie odpowiedzieć nauczycielom że [funduszy – red.] obecnie nie ma.

3) Na interpelację r. Rozenowicza żeby nie robić ograniczeń w przyjmowaniu do szkół żydów, jak miało miejsce w 1916/17 roku, gdyż żydów nie przyjmowano zupełnie, postanowiono w tej kwestji odnieść się listownie do Rady szkolnej.

4) W sprawie podatku repartycyjnego po wyczerpujących dyskusjach, postanowiono zbadać stan płatności handlujących aby można było odpowiednio każdego opodatkować. Wybrano komisję w skład której wchodzi Wargenau, Kukliński, Rozenowicz i Głowiński z prawem [kołoptacji – red].

5) W sprawie aprowizacji m. Pruszkowa. Komisja tymczasowa aprowizacyjna, proponuje otworzyć składnicę miejską dla zrównoważenie cen artykułów spożywczych. Uproszono r. Troetzera, aby był laskaw wyjednać odpowiedni kredyt dla miasta Pruszkowa na zakup kartofli i innych produktów żywnościowych.

Na tem posiedzenie zakończono.

[podpisy]

<i>J. Troetzer</i>	<i>J. Augustynowicz</i>	
<i>K. Gogolewski</i>	<i>Kurzela</i>	
<i>Śmiśniewicz</i>	<i>K. Olędzki</i>	<i>G. Żarski</i>
<i>Kosiński</i>	<i>Rozenowicz</i>	<i>B. Głowiński</i>
<i>A. Hichel</i>	<i>P. Kukliński E.</i>	<i>Wargenau</i>

10. Protokół posiedzenia Rady Miejskiej miasta Pruszkowa
z dnia 19 Lipca 1917 roku.

Obecni pp. burmistrz Wargenau, Hoser, Wolfram, Hichel, Głowiński, Rozenowicz, Rodzewicz, Żarski, Kurzela, Olędzki, i Augustnowicz, ławnicy Kukliński, Olędzki, Smiśniewicz i Gogolewski.

Porządek dzienny

- 1) Podatek rządowy od nieruchomości
- 2) W sprawie oświetlenia elektrycznego
- 3) Komisja sanitarna
- 4) Mieszkanie żandarmerii
- 5) Podatek od sumy powyżej 75000 Marek
- 6) Wnioski

1). Dla ustalenia dochodów z nieruchomości w Pruszkowie i Żbikowie postanowiono przeprowadzić w dalszym ciągu ankietę i powierzyć tę pracę tejże samej komisji, która pracę tę prowadziła.

2). Odczytano i przyjęto do wiadomości referat radnego Bielawskiego w sprawie oświetlenia elektrycznego miasta. Do dalszych rokowań z Towarzystwem Przedsiębiorstw elektrycznych wybrano komisję, złożoną z p.p. Bielawskiego, Troetzera i Gogolewskiego.

3). Wyloniono komisję sanitarną w skład której weszli p.p. burmistrz Wargenau, radni Dr. Wolfram, Hichel i Gogolewski.

4. W sprawie mieszkania zajmowanego przez żandarmerię w domu p. Józefa Bielawskiego postanowiono na wniosek komisji przeznaczyć marek 62.50 miesięcznie i przekazano p. burmistrzowi zawiadomić p. Bielawskiego o tem.

5). P. Żarski referuje sprawę szkolną, zaznaczając, że został wybrany na posiedzeniu rady szkolnej do Komisji wykonawczej i tym sposobem będzie ze sprawami szkolnymi w ciągłym kontakcie. Komunikuje on przytem, że stosownie do deklaracji rady szkolnej szkół będzie otwartych z oddziałami, z budżetem rocznym [niewypełnione – red.] Na czele wszystkich stanie dyrektor z pensją rub. 3000 rocznie. Na dyrektora powołano p. Babickiego i cały personel nauczycielski również skompletowano. R. Żarski wyraża uznanie dla pracy rady szkolnej.

6) Burmistrz komunikuje, że władze naczelne zatwierdziły wybór ławników w osobach p.p. Kazimierza Gogolewskiego, Piotra Kuklińskiego, Aleksandra Kosińskiego i Stanisława Smiśniewicza.

[podpisy]

J. Troetzer E. Wargenau

11.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 28 lipca 1917 r.

Obecni: pp. burmistrz Wargenau, radni: Hoser, Troetzer, Rozewicz, Kurzela, Olędzki, Rodzewicz, Głowiński, Augustynowicz, ławnicy: Gogolewski, Kosiński, Kukliński.

Porządek dzienny.

- 1) Sprawa młyna,
- 2) Podatek dochodowy,
- 3) „ repartycyjny,
- 4) Komisja sanitarna,
- 5) Sprawa podziału towarów monopolowych,
- 6) „ pożyczki miejskiej,
- 7) „ budowlana,
- 8) Podania.

1). Po odczytaniu protokołu z zebrania poprzedniego radny Józef Troetzer stawia wniosek, ażeby Rada Miejska uchwaliła przejęcie urzędnika, któryby spełniał wszystkie czynności biurowe rady i zarazem prowadził protokół zebrań Rady Miejskiej. Wniosek przyjęto i przekazano do załatwienia przydyum.

2). W sprawie młyna radny Hoser komunikuje, że dzierżawcą przez powiat zaakceptowanym jest p. Lorenz. Przed zawarciem kontraktu złożył on deklarację, mocą której zobowiązuje się do zapłacić na rzecz Miasta mk. 1000 w dwóch równych ratach po mk. 500 dn. 1 października r.b. i 1 stycznia r.p. W razie otrzymania poza mieleniem za kartami, wydawanymi przez Magistrat, jeszcze prawo mielenia zboża na wypiek chleba kartkowego lub mielenia dla wojska, p. Lorenz obowiązał się zapłacić nadto jeszcze najmniej mk. 1000. Wysokość tej opłaty dodatkowej zależeć będzie od ilości mlewa. Deklaracje Lorenza przyjęto.

3) Uchwalono podatek dochodowy na rzecz miasta, wprowadzając w projekcie władz w normie obliczeń następujące zmiany:

przy dochodach od	1000 do 2000 marek	rocznie zamiast	1% – ½ %
„ „ „	2000 do 3500 marek	rocznie zamiast	1 ½ – 1%
„ „ „	3500 do 5000 marek	rocznie	2%
„ „ „	5000 do 7000 marek	rocznie zamiast	3% – 3 ½%
„ „	powyżej 7000 marek	rocznie zamiast	5% – 7%

4). Omawiając sprawę podatku repartycyjnego za r. 1916 przez władze powiatowe naznaczony w wysokości mk. 6650, którego termin płacenia upływa z d. 1 września r.b. W toku rozpraw wyjaśniło się, że wysokość podatku prawdopodobnie określoną została przez władze na podstawie wypłaconych patentów, stanowi 50% tychże. Ostateczne opracowanie podziału tego, jak również i innych podatków na podstawie danych z Magistratu poruczono komisji podatkowej z ławnikiem p. Kuklińskim. Burmistrz przytem komunikuje, że na r. 1917 podatek repartycyjny wynosi mk. 3 [zostawiona przerwa – red.] i że o ile wpłacony będzie do kasy powiatowej do dn. 31/VIII jeszcze zmniejszony będzie o 15%.

5). Radny Dr. Wolfram zdaje sprawę z czynności Komisji sanitarnej, zaznaczając, że praca nie jest ukończoną. Po skończeniu oględzin Komisja złoży memorjał na piśmie. Komunikat Komisji o nieporządkach, znalezionych w piekarni p. Lusickiego na nieporządku nasunął pytanie jakie rada ew. magistrat ma prawa egzekutywy w razie niewykonania zarządzeń Komisji sanitarnej. Polecono prezesowi, ażeby sprawę tę zbadał w powiecie, a na razie postanowiono, ażeby burmistrz zwrócił uwagę p. Lusickiego na nieporządki i zalecił ich usunięcie.

6). Burmistrz wnosi sprawę reorganizacji Komisji podziału produktów monopolowych, zaznaczając, że według wskazówek landrata do tej Komisji nie mogą należeć osoby, korzystające w jakikolwiek sposób z towarów monopolowych czy to jako handlujący prywatnie czy też jako reprezentanci jakiegokolwiek przedsiębiorstwa lub instytucji korzystającej z takich towarów. Za takiego uważa on dotychczasowego członka Kom. p. Zenona Rutkowskiego, ponieważ Rada Opiekuńcza Pruszkowska, na której czele on stoi, prowadzi piekarnię, wypiekając chleb kartkowy. Przeciwno temu występuje radny Troetzer, uzasadniając konieczność kupca w składzie Komisji. Uważa on, że sprawa podziału produktów monopolowych nie jest dobrze przedstawiona i wymaga

wprowadzenia pewnych zmian. Nikt lepiej tych braków nie zna jak dotychczasowi członkowie Komisji, a w szczególności p. Rutkowski jako biegły i rutynowany kupiec. Po tem i innych radnych przemówieniach przewodniczący stawia wniosek odroczenia wyborów do Komisji i pozostawienia jej na razie w dawnym składzie, a mianowicie z burmistrza oraz p.p. burmistrza oraz p.p. Augustynowicza, Gogolewskiego, Rutkowskiego i Smiśniewicza z tem, żeby Komisja ta zaproponowała w najkrótszym czasie zmiany, jakie uważa za potrzebne. Wniosek ten przyjęto jednogłośnie z wyjątkiem głosu burmistrza, który zgłosił votum separatum w myśl oświadczenia pierwotnego. Tym sposobem Komisja dawna pozostaje nadal aż do złożenia memorjału, poczem sprawa podziału towarów monopolowych ponownie wejdzie w porządek dzienny obrad.

7). Radny Troetzer zdaje sprawę z misji swojej do dyrektora Polskiej Kasy Pożyczkowej, dotyczącej pożyczki dla miasta na cele aprowizacyjne. Kasa skłonna jest udzielić pożyczkę wysokości 200-300000 marek, zabezpieczając ją na produktach za te pieniądze nabytych. Z osiągniętych ze sprzedaży funduszków pożyczka byłaby spłacana stopniowo. Dalszem rozpatrzeniem tej sprawy mają się zająć ławnicy z prezesem Hoserem i przedstawić radzie wnioski.

8). Radny Troetzer porusza sprawę podziału terytorjum po dawnym parku Bersohna na place pod budowlę, zaznaczając konieczność ingerencji Rady Miejskiej w regulacji ulic. Uznano potrzebę opracowania przepisów budowlanych. Referentem w tej sprawie ma być radny Augustynowicz który na następnym zebraniu przedstawi wnioski.

9) Przyjęto do wiadomości podanie sołtysa Kurzeli o zapłacenie zaległej pensji i przekazano to do załatwienia Magistratowi.

10). Podanie C. Wilnera o koncesji na nową piekarnię przekazano Komisji aprowizacyjnej.

[podpisy]

J. Troetzer *E. Wargenau*

12.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z d. 9 sierpnia 1917 r.

Obecni p.p. burmistrz Wargenau, radni: Hoser, Troetzer, Wolfram, Augustynowicz, Rozenowicz, Głowiński, Kurzela, Ołędzki, ławnicy: Gogolewski, Smiśniewicz, Kukliński, Kosiński.

Porządek dzienny.

- 1) Apropowizacja
- 2). Oświetlenie elektrycznego
- 3). Sprawy sanitarne.
- 4). Sprawy budowlane
- 5). Komisja podatkowa
- 6). Podatek od psów
- 7). Sprawa mięsna
- 8) „ opalu.

1) Radny Hoser komunikuje, że na urzędnika dla Rady Miejskiej stawia kandydaturę nauczyciela p. Giesego. Kandydata Rada przyjmuje i upoważnia do paktowania z nim po jego powrocie do Pruszkowa.

2) W uzupełnieniu protokołu burmistrz zaznacza, że wyraził zdanie, iż do Komisji rozdzielczej towarów monopolowych nie może należeć członek płatny jakim jest p. Kurzela. Radni Hoser i Troeter komunikują oświadczenie Naczelnika powiatu, że w zasadzie udział w komisji kupca, korzystającego w tej lub innej formie z towarów monopolowych jest dopuszczalny i że dla bliższego rozpatrzenia sprawy przybędzie do Pruszkowa urzędnik powiatu p. Liebe.

3). W sprawie apropowizacji Pruszkowa w kartofle radny Hoser zawiadamia, że konferował z naczelnikiem wydziału rolnego powiatu i że jest możliwość nabycia pewnej ilości kartofli zasekwestrowanych. Cena rekwizycyjna nie została dotychczas ustalona.

4) Radny Troetzer zawiadamia o przedwstępnej konferencji z przedstawicielami Tow. Przedsiębiorstw Elektrycznych w sprawie oświetlenia Pruszkowa i że następna narada ma się odbyć w Warszawie d. 14 b/m. o godz. 8 rano. Ławnik Gogolewski komunikuje, że członek komisji radny Bielawski do komisji należeć nie chce i zwraca uwagę, że komisja oświetleniowa w myśl kontraktu winna składać się nie z 4 lecz 5 członków. Wobec tego wybrano dodatkowo p.p. Hosera i Żarskiego.

5). Referat Kom. Sanitarnej odczytał Radny Dr. Wolfram, zaznaczając nieporządki w wielu domach. Poruszono ważność badań wody, polecając burmistrzowi wystąpienie się analiz dokonanych przez władze wojskowe oraz zalecono wywożenie odchodów kloaczych w beczkach, które są w dyspozycji. Burmistrz komunikuje, że w tych dniach będzie w Pruszkowie w sprawach sanitarnych doktor powiatowy; wyrażono życzenie, ażeby Dr Wolfram zechciał się z nim porozumieć.

6). Referatu w kwestji budowlanej p. Augustynowicz nie przygotował, zaznaczając, że ona nie jest obecnie pilną, Przewodniczący przy tem poruszył sprawę planu Pruszkowa i Żbikowa. Okazało się, że plany takie istnieją i znajdują się w biurze Rady Opiekuńczej. Radny Troetzer przyrzekł je dostarczyć.

7). Komisja podatkowa pracy swej jeszcze nie ukończyła, wobec czego sprawa odłożona została do następnego zebrania. Jedyne ocena mieszkań została opracowana a mianowicie Kom. proponuje:

ocenę mieszkań 1. pokojowych m. 24
„ 2. „ „ 60
„ 3. „ „ 84
„ 4. „ „ 108

Referuje to radny Hichel. Uchwała Rady nie zapadła. Co do podatku repartycyjnego radny Troetzer zaznacza, że gazeta powiatowa Nr 18 zawiera kto temu podatkowi podlega.

8). Burmistrz wnosi sprawę podatku od psów, zaznaczając, że władze żądają ściągania podatku, podciągają Pruszków pod przepisy dla miast, a nie wsi, które na mocy uchwały sejmikowej uwolnione są od płacenia podatku za psy podwórzowe. Rada postanowiła wystąpić do władz powiatowych z przedstawieniem, że do Pruszkowa należą duże

przestrzenie poza miastem, które z praw wiejskich korzystać powinny, w samym zaś mieście psów podwórzowych zaś nie ma.

9). W sprawie ustanowienia cen maksymalnych za mięso burmistrz oświadcza, że przepisy monopolowe dla Pruszkowa nie istnieją i że one w ogóle dotyczą tylko mięsa z bydła rogatego. Rada uznała za pożądane ujęcie sprawy mięsa w pewne przepisy i przekazała burmistrzowi omówienie jej z weterynarzem powiatowym Millerem.

10). Burmistrz komunikuje, że otrzymał kwestionariusz dotyczący potrzeb miasta co do opalu.

11). Poza porządkiem dziennym radny Augustynowicz wnosi sprawę wynalezienia źródeł pracy i zarobkowania dla mieszkańców miasta. Zaznacza on Radzie miejskiej, że jedynie zastanawia się w jaki sposób wyciągać od mieszkańców podatki, a nie zrobić dla podniesienia ich dobrobytu.

W odpowiedzi burmistrz komunikuje, że Niemcy zwrócili się do niego z propozycją otworzenia w Pruszkowie przetwórnicy koniczyny suszonej na mąkę. Bliższego zaznajomienia się z tą sprawą i zaopiniowania czy która z nieczynnych fabryk Pruszkowa do tego by się nadawała podjął się radny Troetzer. Poza tem dyskusja nie wydała wyników konkretnych. W przemówieniu swoim radny Augustynowicz zaczął krytykować działalność miejscowej Rady Opiekuńczej. Ponieważ zarzuty były głosowe, przewodniczący nie poddał tej sprawy pod dyskusję, a zażądał od p. Augustynowicza przedstawienia konkretnych zarzutów na piśmie, co tenże przyrzekł uczynić.

[podpisy]

J. Troetzer E. Wargenau

13.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dn. 16 sierpnia 1917 r.

Obecni: pp. burmistrz Wargenau, radni: Hoser, Troetzer, Augustynowicz, Głowiński, Rozenowicz, Żarski, Olędzki, Kurzela, ławnicy: Kukliński, Kosiński, Gogolewski, Smiśniewicz.

Porządek dzienny.

- 1) Podatki
- 2) Komisja rozdzielcza
- 3) Interpelacja w sprawie Rady Opiekuńczej
- 4) Interpelacja ławnika Kuklińskiego w sprawach:
 - a) pomieszczenia dla Magistratu i Rady Miejskiej,
 - b) godzin biurowych,
 - c) pobierania opłat targowych,
 - d) kasowości.

1). Komisja do opracowania podatku repartycyjnego składa sporządzony wykaz osób, podlegających opodatkowaniu i podział sumy przez władze zażądanej w ilości m. 6650. Przy podziale komisja kierowała się dochodem poszczególnych płatników podług zestawienia dawniej sporządzonego i od tych sum policzyła 7%. W toku dyskusji okazało się, że stopa procentowa jest niesłuszna i że co do tego istnieją przepisy, będące w posiadaniu burmistrza. Przepisy te opiewają, że na r. 1916 podatki repartycyjnemu podlegają osoby, mające powyżej 500 marek dochodu rocznego, stosując stopę procentową podług następujących norm:

przy dochodzie od 100 do 500 rubli 1%
„ „ 500 do 1000 rubli 2%
„ „ 1000 do 5000 rubli 3%
„ „ 5000 do 15000 rubli 4%
i powyżej 15000 rubli 5%

zaś na r. 1917:

przy dochodzie:

500 do 749 mk 1%

750 – 999 – 1½%

1000 – 999 – 2%

1500 – 1499 – 2½%

2000 do 249 mk 3%

2500 – 2999 – 3½%

3000 – 3999 – 4%

4000 – 4999 – 4½%

5000 do 5999 mk 5%

6000 do 9999 – 6%

10000 – 14999 – 7%

15000 i wyżej – 7½%

Radny Hoser protestuje przeciwko zamieszczeniu jego na liście płatników, twierdząc że gospodarstwa ogrodnicze takie jak jego, t.j. gospodarstwa uprawiające owocarstwo, szkółkarstwo, nasiennictwo, warzywnictwo, na mocy przepisów (dzienniki rozporządzeń Nr 38 p. i Nr 40 p.) nie podlegają podatkowi repartycyjnemu. Składa przytem swój protest na piśmie oraz opinię adw. Choromańskiego, znawcę spraw podatkowych, który stoi na stanowisku, że gospodarstwa ogrodnicze pozamiejskie powinny być pod względem podatkowym traktowane jak gospodarstwa rolne, a zatem wolne od podatku repartycyjnego. Abstrahując od zasady r. Hoser zaznacza, że nie prowadzi tu żadnej sprzedaży i tranzakcji, tu w razach wyjątkowych dokonane, wszystkie są księgowane w Warszawie, gdzie, prowadząc sklep i kantor, podatek repartycyjny płaci. W razie więc opodatkowania w Pruszkowie, płaciłby podwójnie. Dalej radny Hoser zapytuje, na jakiej podstawie, pomijając zasadnicze pytanie, ustanowiony został podatek na 1200 marek. W odpowiedzi na to, komisja komunikuje, że burmistrz sam określił czysty zyska z przedsiębiorstwa na 2000 marek. Przeciwko temu r. Hoser protestuje, zaznaczając, w r.p. poniósł strat 10000 rubli, a w r.b. zyski ma tylko z gospodarstwa rolnego, szkółki zaś nie dają zysków żadnych. Głosowanie zarządzone, czy gospodarstwo r. Hosera winne być obłożone podatkiem repartycyjnym, dało wynik negatywny. Dalej radny Troetzer również protestuje przeciwko obłożeniu go podatkiem na zasadzie, że i on ma kantor w Warszawie i tam tylko prowadzi sprzedaż. Zresztą fabryka czynna jest

tylko w znikomo małej części i pracuje niemal ze stratą. Prosi on komisję, ażeby na miejscu sprawę zbadać zechciała. Ponieważ i co do innych pozycji nasunęły się pewne wątpliwości, przeto postanowiono polecić ponowne opracowanie podziału, uwzględniając powyżej przytoczone normy, zasady i protesty, bez względu na wysokość sumy jaka przy takim podziale wypadnie.

2). W sprawie Komisji rozdzielczej ławnik Smiśniewicz komunikuje, że delegat powiatu p. Liebe był w Pruszkowie dla zaznajomienia się z pracą komisji dotychczasowej, przy czym zaznaczył, że komisja rozdzielcza, jakkolwiek przez radę miejską wybrana, nie jest od niej zależna, a bezpośrednio opiera się na o wydział aprowizacyjny powiatowy. Rada taki stan uważa za niewłaściwy i uważa, że podział towarów kartkowych łączy się ściśle z ogólną aprowizacją i że wobec tego Komisja rozdzielcza winna być zależną od Rady Miejskiej. Postanowiono wystąpić do władz z przedstawieniem opinii Rady oraz z propozycją zmian, jakie sama Komisja ma przedstawić Radzie Miejskiej.

3). Radny Augustynowicz interpeluje dlaczego sprawa lokalu dla Magistratu i Rady Miejskiej jeszcze nie została załatwiona w myśl uchwały Rady. Burmistrz wyjaśnia, że właścicielka mieszkania, którego wynajęcie zdecydowano, jest jeszcze nieobecna, że bawiła chwilowo w Pruszkowie i oddała nam chwilowo tylko 2 pokoje, trzeci będzie mogła oddać dopiero w początku września. Postanowiono zająć tymczasem 2 pokoje. Dalej ławnik Kukliński wnosi interpelację co do godzin biurowych w Magistracie, zaznaczając, że uchwała Rady, żeby biuro Magistratu było przed południem czynne do godz. 1, a nie do 12, nie jest wykonana. Na to burmistrz oświadcza, że oznaczenie godzin biurowych nie należy ani do Rady, ani do ławnika [ostatnie trzy słowa skreślone – red.], że jest to sprawa wewnętrzna Magistratu. Z powodu spóźnionej pory nie rozpatrywano tej sprawy i na wniosek radnego Troetzera odłożono do następnego zebrania. Rozpatrywanie pozostałych interpelacji również odłożono.

[podpisy]

Przewodniczący: *J. Troetzer* *E. Wargenau*

Sekretarz: [brak podpisu – red.]

14.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dn. 18 sierpnia 1917 r.

Obecni: p.p. Burmistrz Wargenau, radni: Hoser, Augustynowicz, Głowiński, Rozenowicz, Olędzki, Kurzela, ławnicy: Kukliński, Kosiński, Gogolewski, Smiśniewicz.

Porządek dzienny: Podatek repartycyjny i dochodowy.

1). W myśl uchwały zebrania ostatniego Komisja składa wykaz opodatkowanych z określeniem dochodów, na podstawie których obliczono podatek repartycyjny na r. 1916 i 1917. Wobec b. nisko określonych dochodów przedsiębiorstw handlowych, przewodniczący zaznaczył, że jako dochód należy uważać nie czysty zysk po odtrąceniu kosztów własnego utrzymania, lecz dochód z którego handlujący czerpie na własne utrzymanie. Komisja na to oświadczyła, że sama się tym kierowała i na tej podstawie dochód przypuszczalny określiła. Następnie przejrzano kolejno całą listę, wprowadzając niektóre poprawki. Tak ustalony wykaz na r. 1916 określa cały podatek repartycyjny na Marek 1593, zaś na r. 1917 – na Marek 1332.

2). Rozpatrywano i uzupełniono złożony przez tę samą Komisję wykaz osób, mających płacić podatek dochodowy na rzecz miasta. Obliczając podatek podług normy uchwalonej na posiedzeniu w dn. 28 lipca, suma ogólna wypadła zbyt mała; wobec tego zniesiono poprzednią uchwałę i przyjęto projektowaną przez władzę powiatową normę, a mianowicie przy dochodzie od 1000 – 2000 marek – 1%, od 2000 – 3500 m. – 1 ½%, od 3500 – 5000 m. – 2%, od 5000 – 7000 m. – 3%, od 7000 – 10000 m. – 4% i powyżej 10000 m. – 5%.

[podpisy]

Przewodniczący: *J. Troetzer* *E. Wargenau*

Sekretarz: [brak podpisu – red.]

15.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 30 sierpnia 1917 r.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni: pp. Hozer, Hichel, Rodzewicz, Augustynowicz, Głowiński i Rozenowicz, ławnicy: pp. Smiśniewicz, Kukliński i Kosiński.

Porządek dzienny obejmował następujące punkty:

1. Oświetlenie Pruszkowa i Żbikowa.
2. Umebłowanie magistratu i sali posiedzeń Rady Miejskiej.
3. Unormowanie cen mięsa.
4. Sprawy targowe
5. Wolne wnioski.

Przed rozpoczęciem obrad odczytano 2 protokoły posiedzeń z d. 16go i 18go sierpnia r.b., które po krótkich wyjaśnieniach, udzielonych p. burmistrzowi na jego żądanie, przyjęto.

Następnie p. przewodniczący odczytał interpelację wystosowaną do p. naczelnika powiatu w sprawie opodatkowania psów podwórzowych, którą jednogłośnie i z uznaniem przyjęto.

Odczytany został również list radnego Bielawskiego w sprawie nałożonego na niego podatku oraz zajętego przez żandarma lokalu i stajni, przyczem Rada pozostawiła załatwienie tych spraw w myśl uchwały [wyraz nieczytelny, być może skrót od wyrazu posiedzenie – red.] w d. 19/VII r.b.

1. Obrady nad rozpatrywaniem pierwszego punktu obrad zagał p. przewodniczący przemówieniem, w którym zaznaczył, iż na zasadzie umowy, jaka zwarta byłaby z Towarzystwem Przedsiębiorstw Elektrycznych, koszt instalacji do oświetlenia ulic miasta poniosłoby Towarzystwo, a opłata za światło nie obciążałoby sum bieżących. Odczytał następnie list inż. Woysbuna, wystosowany w tej sprawie do Rady Miejskiej i zakończył pytaniem, czyby R. M. nie uważała za właściwe upoważnić wybraną już w tym celu komisję do przeprowadzenia dalszych pertraktacji z Tow. Przed. Elektr. w duchu pewnych ustępstw na rzecz tegoż.

Po krótkiej dyskusji na temat wyboru miejsca, gdzieby należało ustawić słupy do lamp elektr., Rada upoważniła komisję do dalszego porozumienia się z Tow., a nawet zaznaczyła terminowość tej sprawy.

2. Postanowiono lokal magistratu oraz salę posiedzeń R. M. zaopatrzyć w meble następn.

- 1 stół duży
- 1 „ „ mniejszy
- 1 szafę z półkami i szufladami
- 2 biurko (względ. stoliki z zamyk. szufl.)
- 2 tuziny krzeseł
- 2 pary wieszadeł

Zajęcie się tą sprawą powierzono rad. Augustynowiczowi. Ponadto uchwalono opłatę za lokal magistratu łącznie z salą posiedzeń dla R. M. podnieść z 600 do 660 mk. rocznie.

3. Pan burmistrz na zasadzie informacji, udzielonej mu przez powiatowego lekarza weterynarii udzielił wyjaśnień w sprawie unormowania cen na mięso, z których wynika, że sprawa ta pociągnęłaby za sobą różne dalsze komplikacje, a w rezultacie tego byłby stopniowy zanik tego produktu w handlu.

Rada przyszła do porozumienia, iż ze względu na warunki lokalne, sprawa ta nie przedstawia zbyt wielkiej wagi i żadnych w tym względzie dalszych uchwał nie powzięła.

Pan burmistrz udzielił również wyjaśnień co do powierzonej mu misji otrzymania analizy wody, dokonanej w 1916 r. przez władze wojskowe. P. burmistrz dotychczas nie mógł zlecenia tego wykonać, gdyż nie dotarł jeszcze do właściwych władz, do których by podobne żądanie mógł skierować.

4. Omówienie spraw targowych powierzono pp. ławnikom łącznie z p. burmistrzem. Poza porządkiem dziennym poruszona była również sprawa podatku repartycyjnego i dochodowego, lecz po krótkim omówieniu tych kwestji do żadnego rezultatu nie przyszło. Na wniosek p. przewodniczącego określono wysokość pensji dla sekretarza p. Giesego tymczasem na 50 mk. miesięcznie.

Na tem posiedzenie zamknięto i wyznaczono termin następnego na dzień 6 września r.b.

[podpisy]

Przewodniczący: *J. Troetzer* *E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

16.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 6go września 1917 r.

Obecni radni: pp.Hoser, Troetzer, Żarski, Rozenowicz, Kurzela, Olędzki, Augustynowicz i Rodzewicz, oraz lawnicy: pp. Smiśniewicz, Kosiński i Kukliński.

Porządek dzienny zawierał trzy punkty:

1. Sprawa szkolna.
2. Podatek repartycyjny.
3. Oświetlenie Pruszkowa i Żbikowa.

1. W sprawie szkolnej zabrał głos radny p. Troetzer w dłuższym przemówieniu scharakteryzował nieporozumienia między R. M. a odnośnymi władzami szkolnymi wynikłe na tle nieścisłej informacji, jakiej udzielił p. burmistrz władzom co do reorganizacji szkolnictwa miejscowego w b.r. szkolnym. Przypomnił członkom Rady uchwałę, zapadłą w tej mierze na posiedzeniu z d. 12 lipca r.b., zaznaczając przy tem, iż Wydz. Wykonaw. Rady Szkolnej ukonstytuował się w ten sposób, że w skład jego wszedł delegat R. M. w osobie p. Żarskiego, co za tem idzie R. M. ma wszelką możność utrzymania stałego i ścisłego kontaktu z Radą Szkolną. W końcu powiadomił człon. Rady Miejskiej, iż wyż. wspomniane nieporozumienie z władzami załatwione zostało w duchu najzupełniej pomyślnym, dodając przytem, że przy odpowiednich staraniach, miasto mogłoby otrzymać subsydium od władz szkol. w kwocie kilku tysięcy mk., które możnaby użyć na porcję obiadowe dla najbiedniejszych dzieci, uczęszczających do szkół miejscowych.

2. W sprawie podatku repartycyjnego zabierali głos radni pp. Troetzer, Hoser, Olędzki i Rozenowicz. Z toku przeprowadzonej dyskusji wynikło, że stopa procentowa wyż. wzmiankowanego podatku była początkowo określona przez władze okupacyjne i że już w tej mierze zapadła uchwała R. M. w dniu 18/VIII r.b. W następstwie jednak stopa procentowa podatku repartycyjnego została przez p. burmistrza kilkakrotnie powiększona. Rada Miejska postanowiła zainterpelować p. burmistrza, na jakiej podstawie podwyższył st. proc. podatku repartycyjnego?

W związku z tą sprawą wylonił się projekt zaprowadzenia przez pp. ławników księgi protokółów posiedzeń magistrackich.

3. Po dokładnym rozejrzeniu się w planie sytuacyjnym Pruszkowa i Żbikowa oraz zaakceptowaniu zaprojektowanego rozmieszczenia lamp elektrycznych, Rada Miejska upoważniła wybraną przez siebie komisję do ostatecznego zawarcia umowy z Tow. Przed. Elektr. na zasadach następujących:

1. Dawniejszy kontrakt utrzymuje się w swej mocy, obecnie zaś w okresie wojny zawiera się z Tow. prowizorium, podlegające corocznej rewizji i kończące się z upływem 6 miesięcy od chwili zawarcia pokoju.
2. Miasto ma otrzymać oświetlenie elektryczne od d. 1 października r.b.
3. Ogółem ma się palić 50 lamp elektr. normalnych 50*cio* świecowych, z których 35 palić się będą do godz. 11-ej wieczorem, a pozostałe zaś 15 przez całą noc do świtu.
4. Oplata za światło będzie wynosiła po 5 mk. miesięcznie od lampy.
5. Tow. Przed. Elektr. bierze na siebie obowiązek dozoru nad należytych i regularnym oświetleniem miasta.

Na tem posiedzenie zamknięto i wyznaczono termin następnego na dzień 13 września r.b.

[podpisy]

Przewodniczący: J. Troetzer J. Augustynowicz

W dniu 20 września r.b., jako w powtórnie oznaczonym terminie, zebrali się w sali posiedzeń: p. burmistrz, pp. radni Augustynowicz, Kurzela, Rozenowicz, Olędzki, Rodzewicz i Hichel, oraz pp. ławnicy Kukliński i Kosiński, lecz ze względu na brak kompletu członków posiedzenie odłożono do dnia 27go września r.b.

[podpis]

E. Wargenau

17.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 27 września r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni pp. Wolfram, Olędzki, Rodzewicz, Kurzela, Rozenowicz, Hichel i Augustynowicz, oraz ławnicy pp. Śmiśniewicz, Kosiński, Kukliński i Gogolewski.

Porządek dzienny ograniczał się jedynie do odczytania i rozważenia listów i odezw wystosowanych do Rady Miejskiej.

Przewodnictwo objął p. dr. Wolfram. Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, p. przewodniczący odczytał i poddał dyskusji najprzód dwa listy p. radnego Bielawskiego. W pierwszym ze swych listów p. Bielawski prosi o udzielenie ponownego urlopu na okres trzymiesięczny, przyczem Rada Miejska postanowiła zażądać od p. Bielawskiego złożenia odnośnego zaświadczenia lekarskiego. W drugim liście p. Bielawski prosi R. M. o udzielenie poparcia u władz w celu otrzymania, jak dawniej, produktów spożywczych na ulgowych warunkach dla miejscowego Tow. Gniazd Sierocych, utrzymującego ochrony. Rada Miejska dla uregulowania i poparcia tej sprawy, przekazała ją p. burmistrzowi.

Następnie odczytano list p. Żarskiego i, przychyłając do wyrażonej w nim prośby, udzielono mu urlopu miesięcznego.

Z kolei były odczytane listy: p. Troetzera i 2 listy p. Hosera wszystkie z wyszczególnieniem powodu nieobecności.

Rozważano też podanie kupców miejscowych pp. Pawłowskiego, Bekera i Malgowskiego w sprawie niedostatecznej wagi cukru i zwrotu pieniędzy za worki. Z przeprowadzonej dyskusji okazało się, iż komisja rozdziału artykułów monopolowych udzieliła p. Gogolewskiemu upoważnienia do wydawania cukru przy wadze netto, a ponadto postanowiła wszelkie wydatki wykazywać, natomiast pieniądze za worki zwracać odbiorcom. W tym więc duchu postanowiono dać odpowiedź zainteresowanym.

Wreszcie przewodniczący dr. Wolfram zdał sprawozdanie z odbytego posiedzenia organizacyjnego komitetu obchodów uroczystości kościuszkowskiej i odczytał list komitetu, zapraszający R.M. do wzięcia udziału w pracy przygotowawczej i zbliżającej się uroczystości.

Rada Miejska uchwaliła plac przed kościołem w Pruszkowie nazwać imieniem Kościuszki i tamże wmurować tablicę pamiątkową na cześć wielkiego bohatera narodu. Poza tem przyjęto do wiadomości odezwę Rady Szkolnej żydowskiej szkoły ludowej w Pruszkowie i postanowiono wnieść na porządek następnego zebrania 2 punkty o charakterze naglącym:

1. sprawa uzyskania pożyczki na zakup kartofli dla najbied. ludności miasta
2. udzielenie pożyczki, względnie pomocy, kilku osobom z kateg. wstydzących się żebrać.

Na tym posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego został wyznaczony na dzień 29 b.m. o godzinie 9tej rano.

[podpisy]

Przewodniczący: *Wofram E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

18.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 29 września r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni pp: Hoser, Kurzela, Głowiński, Rozenowicz, Augustynowicz, Rodzewicz, Wolfram i Olędzki, i ławnik p. Kosiński.

Porządek dzienny obejmował następujące punkta:

- 1) Oświetlenie miasta.
- 2) Uzyskanie pożyczki na zakup ziemniaków.
- 3) Udzielenie pomocy osobom wstydzącym się żebrać.
- 4) Sprawa wstrzymania egzekutywy za zaległe podatki.

1. Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, p. przewodniczący odczytał list Tow. Przed. Elektrycznych z d. 27 b.m. zawierający warunki i punkty umowy rocznej, na zasadzie której miasto otrzymałoby oświetlenie elektryczne. Następnie w przemówieniu swem podał przyczyny i uzasadnił uchylenie się od poprzednio zapadłej uchwały, polegające na tem, iż Pruszków i Żbików będzie oświetlony 50 lampami normalnemi 50cio świecowymi, które będą się paliły do g. 12 i pół, a po tej godzinie wszystkie gaszone jednocześnie.

Po dokładnem i ścisłem rozpatrzeniu punktów umowy i zaakceptowaniu wyż. wspomnianej zmiany R.M. upoważniła Komisję Oświetleniową do zawarcia ostatecznej umowy z Tow. Przed. Elekt. na zasadzie prowizorjum, kończącego się z d. 1 października 1918 r., zastrzegając sobie jednak, że w razie ograniczenia przez władze godzin oświetlenia ulic, opłata, w stosunku do zmniejszenia się zużycia prądu będzie obniżona.

2. Sprawa uzyskania pożyczki na zakup ziemniaków zaofiarował się p. Hoser z tem zastrzeżeniem, aby uzyskana pożyczka opłacana była ratami w miarę sprzedawania nabytego zapasu ziemniaków. Co zaś tyczy się piwnic, w których można by przechowywać zrobione zapasy, to sprawę tę przekazano p. burmistrzowi.

3. Odnośnie 3go punktu porządku dziennego, postanowiono zwrócić się do niektórych instytucji filantropijnych w celu zbadania, czy tą drogą nie daloby się ulżyć niedoli osób, względnie nawet zamożnych, których wojna postawiła w położenie bez wyjścia.

4. Ponadto uchwalono skierować do naczelnika powiatu z prośbą o wstrzymanie egzekutywy, grożącej osobom zalegającym w opłacie podatków.

Poza porządkiem dziennym na wniosek p. Rodzewicza, została powołana komisja w celu bliższego zapoznania się tak z kierunkiem, jak też i warunkami, w jakich ma się w przyszłości rozwijać nowa placówka oświatowa w Pruszkowie, mianowicie miejscowa żydowska szkoła ludowa.

W skład powyższej komisji weszli: wnioskodawca p. Rodzewicz i pp. Rozenowicz i Kosiński.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego oznaczono na dzień 11 października na g. 4tą pp.

[podpisy]

Przewodniczący: *P. Hoser E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

19.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 11 października r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni: pp. Hoser, Troetzer, dr. Wolfram, Rodzewicz, Augustynowicz, Kurzela, Głowiński, Olędzki i Rozenowicz, oraz ławnicy: pp. Śmiśniewicz, Kukliński, Kosiński i Gogolewski.

Porządek dzienny obejmował następujące punkta:

1. Obchód Kościuszkowski.
2. Sprawa zakupu ziemniaków.
3. Sprawa miej. kinematografu.
4. Sprawa pp. ławników.
5. Komunikaty urzędowe.

1. Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, rozpoczęto obrady nad pierwszym punktem porządku dziennego. Postanowiono szkołę miejską oraz ulicę Starowiejską, przy której szkoła się znajduje, nazwać imieniem Tadeusza Kościuszki. Szkoła ma otrzymać tablicę pamiątkową, ulica zaś będzie zaopatrzona w odpowiednie tabliczki z nową nazwą, które rozmieszczone być mają w trzech punktach. Rada Miejska wyraziła również życzenie, aby plac przed szkołą miejską mógł być w przyszłości nabyty na rzecz miasta. W związku ze sprawą uroczystego obchodu 100 letniej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki, uproszono p. Józefa Troetzera, by zechciał wziąć udział w wyżej wymienionej uroczystości w Warszawie, jako reprezentant członków miejscowej Rady Miejskiej.

2. Ze względu, iż wyjednanie pożyczki na zakup ziemniaków natrafia na nieprzewidywane trudności, postanowiono w zakupieniu pewnego zapasu ziemniaków skorzystać ze współudziału pana Rutkowskiego i ogłosić przez magistrat, iż ziemniaki mogą być nabywane po cenie nie wyższej niż 12 rub. za korzec, po uprzednim złożeniu przynajmniej 25% sumy, wynoszącej koszt ogólnej ilości zamówionych ziemniaków.

Uchwalono również zrobić pewien zapas ziemniaków dla najbiedniejszej ludności Pruszkowa z funduszków kaucji, złożonej przez Towarzystwo Przedsiębiorstw Elektrycznych, a pozostającej do dyspozycji miasta.

3. Odnośnie sprawy miejscowego kinematografu, Rada Miejska wyłoniła komisję w osobach pp. Śmieśniewicza, Rodzewicza i ks. proboszcza Kęsickiego do zarządzenia cenzury nad filmami, sprowadzanymi w celu demonstrowania ich na miejscu.

4. Po uprzednim przeprowadzeniu dyskusji, Rada Miejska wyraziła życzenie, by pp. ławnicy zechcieli w najbliższym czasie złożyć sprawozdanie z dotychczasowej działalności miejscowego magistratu, jak również, by wszystkie sprawy, poruszane na posiedzeniach R.M., a mogące interesować landraturę, były automatycznie komunikowane władzom przez p. burmistrza.

5. Pan przewodniczący odczytał komunikat, z którego wynika, iż władze powiatowe odmawiają uwzględnienia petycji, wystosowanej 1 września r.b. do p. naczelnika powiatu w celu zniesienia podatku, nałożonego na psy podwórzowe.

Poza porządkiem dziennym odczytane zostało podanie b. nauczyciela, Franciszka Gnieweckiego, wyrażającego prośbę o zapisanie go na listę miejscowych mieszkańców. Ze względu jednak, iż w tej mierze zapadła już zasadnicza uchwała magistratu, postanowiono zwrócić się do petenta z żądaniem złożenia przez tegoż formalnego zobowiązania materialnego ze strony jego poręczycieli.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego wyznaczono na dzień 25ty b.m. o godz. 4ej pp.

[podpisy]

Przewodniczący: *P. Hoser* *E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

20.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 25 października r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, pp. radni: Hoser, Troetzer, Wolfram, Rodzewicz, Olędzki, Augustynowicz, Żarski, Rozenowicz i Głowiński, oraz ławnicy: Śmiśniewicz, Kosiński, Kukliński i Gogolewski.

Porządek dzienny:

- 1) Podatek, nałożony na psy podwórzowe.
- 2) Zakup ziemniaków dla lud. Pruszkowa.
- 3) Oświetl. elektryczne mieszkań prywatnych.
- 4) Rachunek za meble dla magistratu.
- 5) Uroczystości intronizacji Rady Regencyjnej.

1. Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, radny p. Troetzer zdał sprawozdanie co do starań poczynionych u władz przez R.G.O. celem uwolnienia od podatku właścicieli psów podwórzowych. Opierając się na wyjaśnieniach, udzielanych przez p. Troetzera, Rada Miejska zaproponowała właścicielom gruntów ornych zwrócić się do p. naczelnika powiatu Warszawskiego.

2. Na zasadzie uchwały, zapadłej na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 11 października r.b. Zenon Rutkowski w dniu poczynił już odpowiednie kroki u władz niemieckich i uzyskała zezwolenie na zakup ziemniaków dla potrzeb ludności Pruszkowa w ilości 4000 cent. miesięcznie w cenie mk. 9,95 za cetnar.

Na wniosek p. Żarskiego wybrano komisję, która łącznie z przedstawicielem M.R.O. p. Rutkowskim ma zająć się całkowicie sprawą zaaprowidowania ziemniakami ludności Pruszkowa. W skład tej komisji ze strony Rady Miejskiej weszli: wnioskodawca p. Żarski, oraz p. Śmiśniewicz, w charakterze zaś superarbitra, na wypadek jakichkolwiek nieporozumień – p. Piotr Hoser.

Ponadto wyszczególnione zostały wytyczne punkty, na których powyższa komisja ma oprzeć swą działalność, a mianowicie:

1. Z zapasów każdego transportu ziemniaków wydzielona będzie ilość potrzebna dla instytucji, utrzymywanych przez M. R. Op., a pozostały zapas ma być użyty dla lud. Pruszkowa.
2. Ewentualne zyski winny być podzielone w ten sposób, iż 60% przypadnie na rzecz M. R. Op., a pozostałe 40% dla Rady Miejskiej Pruszkowa.
3. Uchwalono na rachunek zysku pobierać po mk. 1,40 od korca, a określenie zaś sprzedażnej ceny korca uzależnić od wyniku kalkulacji, jaka w opracowaniu komisji okaże się przy danem transporcie.
3. Na wniosek p. Śmiśniewicza Kom. Oświetleniowa uproszona została do zwrócenia się Zarz. Przed. Elektrycz. celem uregulowania pewnych niedokładności przy oświetleniu elektrycznością mieszkań prywatnych.

Została również wybrana komisja, złożona z pp. Gogolewskiego, Głowińskiego, Wolframa, Rozenowicza i Kuklińskiego, której zadaniem będzie odbiór instalacji i rozciągnięcie odpowiedniej kontroli nad wypełnieniem zobowiązań, przyjętych wobec miasta przez Tow. Przed. Elektrycznych, a wynikających z mocy zobopólnie zawartego kontraktu. Wszelkie zatem zażalenia tego rodzaju winny być kierowane na ręce wyżej wzmiankowanej komisji.

4. Ze względu, iż p. burmistrz z dochodu od dzierż. młyna p. Lorentza odmówił kategorycznie zrealizowania rachunku, przedstawionego przez radnego Augustynowicza za dostarczone z upoważnienia R.M. meble dla miejscowego magistratu i sali posiedzeń, postanowiono zwrócić się z odnośnym protestem do p. naczelnika powiatu.

Wybrano też komisję rewizyjną złożoną z pp. Wolframa, Rozenowicza i Augustynowicza celem miesięcznego sprawdzania ksiąg kasowych miejscowego magistratu.

5. Jako delegat reprezentujący przedstawicieli miejscowej Rady Miejskiej na uroczystości intromisji Rady Regencyjnej zaproszony został p. Piotr Hoser.

Poza porządkiem dziennym było rozpatrzone podanie d-ra Leszka Wolframa w sprawie zbyt wysokiej normy podatku repartycyjnego, jaką do niego zastosowano. Rada Miejska postanowiła raz jeszcze zwrócić się do władz niemieckich za pośrednictwem Głównej Rady Opiekuńczej z prośbą o zmniejszenie ogólnej sumy podatku repartycyjnego na rok 1916/17.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego wyznaczono na dzień 8 listopada r.b. na godz. 4tą i pół. pp.

[podpisy]

Przewodniczący: *P. Hoser* *E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

21.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej Pruszkowa z dnia 8 Listopada r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni pp:

Hoser, Troetzer, Rodzewicz, Olędzki, Kurzela, Żarski,

Hichel, Augustynowicz i Wolfram, oraz ławnicy: pp. Kosiński, Kukliński,

Śmiśniewicz i Gogolewski.

Porządek dzienny:

1. Sprawa drogi.
2. Sprawa szkolna.
3. Sprawozdanie kasowe magistratu.
4. Sprawa dostaw nakazanych.
5. Apropozycja miasta
6. Listy i komunikaty.

1. Po przeczytaniu i przyjęciu protokołu z wniesionymi poprawkami w punkcie 2-gim i 4-tym, Rada Miejska przystąpiła do rozpatrywania pierwszego punktu obrad – sprawy budowy drogi w Żbikowie. Ławnik pan Śmiśniewicz oświadczył, iż magistrat nie posiada możliwości egzekutywy do ściągnięcia należności, wynikających z dobrowolnych zobowiązań. Po krótkiej dyskusji, postanowiono dla należytego wyświetlenia sprawy, zwrócić się w tej mierze po opinię prawną, a następnie ponownie wnieść ją na porządek dzienny rozpraw.

2. Następnie radny p. Rodzewicz zdał sprawozdanie w imieniu komisji, wydelegowanej do bliższego zapoznania się z istniejącą od niedawna szkołą żydowską. Szkoła ta przedstawia zwykły typ szkoły ludowej koedukacyjnej o wykładowym języku polskim poza specjalnym wykładem języka hebrajskiego i religii. Mieści około 100 dzieci płci obojga zgrupowanych w trzech niewielkich salach. Personel nauczycielski składa się z trzech osób: 2 nauczycieli i 1 nauczycielki, wszystkich zarejestrowanych u inspektora niemieckiego dra [nazwisko trudne do odczytania – red.]. Jednak tylko jeden nauczyciel starszy posiada patent nauczycielski. Sprawa kierunku metodycznego i fachowo-pe-

dagogicznego przedstawia pole do bliższego poznania i wniknięcia w jej organizację wewnętrzną. Warunki sanitarne posiada niezłe i ogólne wrażenie robi dodatnie. Brak jej jedynie opieki lekarskiej. Szkoła utrzymuje się z wpisów i ofiar dobrowolnych.

3. Ławnik pan Śmiśniewicz odczytał sprawozdanie kasowe magistratu m. Pruszkowa za czas od dnia 1 kwietnia do d. 31 października r.b. włącznie. Po krótkich wyjaśnieniach co do przyjętego i istniejącego dotychczas sposobu rozciągnięcia przez magistrat kontroli nad źródłami, z których czerpany jest dochód na rzecz miasta, jak również i wydatków, ponoszonych przez miasto, radny p. Troetzer postawił pytanie, czy istniejącą organizację wewnętrzną magistratu pp. ławnicy uważają za odpowiednią, czy też proponowałiby wprowadzenie jakichś zmian? Odpowiedź pp. ławników, co do tej kwestji ma nastąpić na następnym posiedzeniu Rady Miejskiej.

4. Odnośnie sprawy dostaw nakazanych oraz zaspokojenia potrzeb miejscowych komendantur udziela wyjaśnień p. burmistrz, zaznaczając, iż co do tych kwestji istnieją jednakowe przepisy dla całego General-Gubernatorstwa Warszawskiego.

Radny p. Olędzki poddaje krytyce techniczną stronę wykonania dostaw, krzywdzącej zarówno producentów, jak i konsumentów.

P. Troetzer zawiadomił Radę Miejską, iż czynione są starania w celu ulżenia ciężarom nadmiernym, jakie ponosi powiat Warszawski i że starania te, według wszelkiego prawdopodobieństwa, dadzą wyniki dodatnie.

Rada Miejska, chcąc poprzeć w tej mierze akcję sejmiku powiatowego, uchwaliła wy stosowanie odpowiedniego memoriału do p. naczelnika powiatu.

5. Radny p. Hichel zaznacza stale zmniejszanie się ilości racji chlebowych i brak wszelkiego określonego terminu w wydawaniu produktów kartkowych. P. Troetzer zastanawiając się nad przyczynami tego zjawiska, stawia pod tym względem nader smutne horoskopy na przyszłość i nie widzi tu żadnej drogi wyjścia.

Rada Miejska uchwała jednak wybór delegacji w osobach pp. Hosera, Gogolewskiego i burmistrza Wargenau celem osobistego doręczenia memorjału i danin odnośnych wyjaśnień w tej sprawie p. naczelnikowi powiatu Warszawskiego.

6. Rozkład podatku dochodowego postanowiono poddać ponownej rewizji ławników łącznie z komisją w tym celu wybraną.

Poza porządkiem dziennym odczytane były listy p. Bielawskiego, skierowane do Rady Miejskiej w sprawach następujących:

I-szy – w sprawie przyłączenia Pruszkowa do związku miast prowincjonalnych.

II-gi – w sprawie sprzedaży ziemniaków bez doliczania zysku dla 9 osób personelu Tow. Gniazd Sier. w Pruszkowie.

III-ci – w sprawie zbyt wysokiej normy podatku repartycyjnego jaką do niego zastosowano. Identyczny co do treści powyższej list otrzymano do dra Więckowskiego, który również został odczytany.

W końcu zarządzone zostało tajne głosowanie, na zasadzie którego jako delegat z pełnomocnictwem reprezentowania Pruszkowa na Zjeździe Miast prowincjonalnych w d. 18, 19 i 20 b.m. wybranym został p. Jan Augustynowicz.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego wyznaczono na dzień 22 listopada r.b. na g. 4ta i pół. pp.

[podpisy]

W. Z. Przewodniczący: *Wolfram* *E. Wargenau*

P. Hoser

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

22.

Protokół

nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 13 listopada r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, pp. radni: Augustynowicz, Hichel, Rodzewicz, Rozenowicz, Olędzki, Głowiński i Wolfram, oraz pp. ławnicy: Gogolewski, Kosiński i Kukliński.

Porządek dzienny:

1.) Sprawa ziemniaków dla lud. Pruszkowa.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, p. przewodniczący, dr. Wolfram, udzielił głosu p. burmistrzowi jako inicjatorowi niniejszego zebrania, który ze swej strony złożył Radzie Miejskiej następujące wyjaśnienie, otrzymane z powiatu:

Składy powiatowe oddane są agentom, którzy ze swej strony obowiązani będą sprzedawać kartofle ludności miejscowej po cenie mk. 19,90 za korzec.

Burmistrz, ewentualnie wójt gminy, wydaje kartki na prawo otrzymywania ze składów kartofli w ilości 45 funt. na głowę miesięcznie. Konsumenci otrzymywać będą kartofle bezpośrednio ze składów w najmniejszych ilościach po 3 pudy jednorazowo.

Wobec wyjaśnień, otrzymanych z powiatu przez p. burmistrza i zakomunikowanych Radzie Miejskiej, uchwalono jednogłośnie zwrócić się do p. Zenona Rutkowskiego z prośbą, aby w myśl rozporządzenia powiatowego, posiadany zapas kartofli (około 2000 korcy) sprzedawał od daty dzisiejszej po cenie urzędowej, t.j. po mk. 19,90 za korzec 6cio pudowy i prócz tego nie po 40, lecz po 45 funt. na głowę i na miesiąc. Nadwyżkę, pobraną do daty dzisiejszej po mk. 6,50 na korcu uchwalono zwrócić odbiorcom podług listy imiennej, prowadzonej przy sprzedaży kartofli.

Wobec powyższego, uchwały Rady Miejskiej, zapadłe na posiedzeniach z d. 11 i 25 października r.b. tracą swoją moc, jak również i upoważnienie, wydane w tej zmianie p. Rutkowskiemu.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte, a termin następnego nie uległ żadnej zmianie.

[podpisy]

Przewodniczący: *Wolfram E. Wargenau*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

22. *

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej m. Pruszkowa z dnia 22 listopada r.b.

Obecni: p. burmistrz Wargenau, radni, pp. Hoser, Troetzer, Hichel, Olędzki, Żarski, Augustynowicz, Wolfram i Rodzewicz, oraz ławnicy, pp. Kosiński, Kukliński, Śmiśniewicz i Gogolewski.

Porządek dzienny:

- 1.) Sprawa wewnętrznej organizacji magistratu
- 2.) Apropozycja miasta
- 3.) Sprawozdanie p. Augustynowicza
- 4.) Sprawa ziemniaczana
- 5.) Sprawa elektryczności
- 6.) Rachunek p. Augustynowicza
- 7.) Wolne wnioski

Po odczytaniu protokołu nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej z d. 13 b.m., zabrał głos radny p. Troetzer, który uzasadnił nieważność odbywającego się zebrania ze względu na pogwałcenie przepisów regulaminu, obowiązującego członków Rady Miejskiej. Po dłuższej dyskusji, z której wynikało, że jakkolwiek regulamin R.M. nie został jeszcze zatwierdzony przez władze okupacyjne, to jednak na zasadzie powziętej już poprzednio w tej mierze uchwały, do chwili jego zatwierdzenia lub odrzucenia przez władze, bezwzględnie obowiązuje wszystkich członków R. M.

Na mocy powyższego uchwalono zatem posiedzenie odbyte w dniu 13 b.m. za prywatną rozmowę p. burmistrza z kilkoma członkami R.M., a tymczasem wszelkie uchwały i postanowienia zapadłe na tym zebraniu uznać za nieważne i niebyłe.

P. burmistrz ze swej strony złożył oświadczenie, iż nie tylko nie uważa za właściwe podlegać regulaminowi, który dla niego, do chwili uzyskania sankcji ze strony władz, nie istnieje, lecz, że ponadto siebie uważa za przewodniczącego Rady Miejskiej, a jedynie w drodze uprzejmości ustąpił to stanowisko p. Piotrowi Hoserowi. Jednocześnie

* [taka numeracja w oryginale – red.]

p. burmistrz prosił o zaprotokółowanie jego votum separatum odnośnie powziętej powyższej uchwały.

Następnie odczytano i przyjęto protokół z posiedzenia R.M. z d. 8 b.m.

1. Odpowiedź pp. ławników, dotycząca zamierzonej reorganizacji wewnętrznej magistratu, z powodu niezebrania dotychczas dostatecznego materiału, została odłożona do następnego zebrania.

2. Niezależnie od starań, jakie mają być poczynione w powiecie w celu uregulowania normalnego aprowidowania miasta produktami kartkowymi, R.M. postanowiła również zwrócić się w tej mierze bezpośrednio do Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego.

3. P. Augustynowicz zdał sprawozdanie z uczestnictwa swego na Zjeździe miast prowincjonalnych, z którego wynika, że Związek ma na celu zorganizowanie wzajemnej pomocy miast, utworzenie kredytu komunalnego, jak również wspólne porozumiewanie się co do spraw związanych z systemem wewnętrznych organizacji gospodarki miejskiej. Rada Miejska zasadniczo wyraziła zgodę na przyłączenie Pruszkowa do Związku i uprosiła pana P. Hosera o zajęcie się tą sprawą, udzielając jednocześnie i swego upoważnienia.

4. Po nader wyczerpującej dyskusji, Rada Miejska postanowiła przekazać Komisji ziemniaczanej dokładne zbadanie sprawy, jak się ona przedstawia obecnie po wyjaśnieniach, udzielonych przez p. burmistrza. Tejże komisji przekazano również dalsze prowadzenie sprzedaży podług swoich uchwał.

5. Komisja Oświetleniowa uproszona została o przedstawienie władzom odpisu kontraktu obecnie i dawniej zawartego przez miasto z Tow. Przed. Elek., o sprawdzenie sumy, jaką obciążone jest miasto na rzecz tegoż Towarzystwa, oraz o powierzenie ułożenia tekstu kwitu kaucyjnego komukolwiek z pracowników.

6. Rada Miejska upoważniła p. Augustynowicza do podniesienia sumy, należnej miastu od p. Lorentza, aby w ten sposób, zatwierdzony już uprzednio rachunek, mógł być zrealizowany. Uchwalono również zwrot kosztów, poniesionych przez tegoż p. Augustynowicza podczas trzydniowego pobytu jego w Warszawie na Zjeździe związku miast prowincjonalnych w kwocie 32 mk. 20 fen.

Rada Miejska otrzymała pozatym ze strony pp. Piotra Hosera i Józefa Troetzera zgłoszenia o urlop na okres trzymiesięczny.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte i termin następnego wyznaczono na dzień 6 grudnia r.b. na g. 4 i pół pp.

[podpisy]

Przewodniczący: *E. Wargenan*

Sekretarz: *J. Augustynowicz*

23.

Protokół

posiedzenia Rady Miejskiej m. Pruszkowa z dnia 13 grudnia 1917 roku.

Obecni: burmistrz Wargenau, Radni Augustynowicz, Bielawski, Kurzela, Olędzki, Rozenowicz, Głowiński, Hichel i Rodzewicz, Ławnicy: Gogolewski, Kukliński i Kosiński. P. Giese protokulista nieobecny.

Radny Rodzewicz zawiadomił, że protokulista p. Giese nie może być na posiedzeniu z powodu zebrania szkolnego i prosił radnego Rodzewicza o zastępstwo.

Radny Rodzewicz odczytuje protokół z poprzedniego posiedzenia, który zebrani zaakceptowali z tą tylko poprawką, że ławnik Gogolewski zwrócił uwagę, że uchwała w kwestji kartoflanej z dnia 29/XI b.r. była unieważnioną 7ma głosami przeciwko 6^{ciu} i że postanowioną kwestię sprawę kartoflaną zakończyć bez dyskusji, gdyż stało się zadość życzeniu radnych i ławników, którzy w imieniu biednych ludzi starali się obniżyć cenę kartofli.

Burmistrz Wargenau przedstawia porządek dzienny, którzy zebrani przyjęli do wiadomości:

- 1) Załatwienie sprawy aprowizacyjnej
 - 2) Odczytanie rozporządzenia Naczelnika powiatu
 - 3) Przystąpienie do związku miast
 - 4) Prośba Pruszkowskiego Gniazda Towarzystw Opieki nad Dziećmi
 - 5) Sprawa oczyszczania mieszkań w Pruszkowie
- 6) Interpelacja o zwolnienie nauczycieli od podatków gminnych.

W sprawie aprowizacji ławnik Gogolewski odczytał podanie do władz polskich i władz okupacyjnych. Treść podań zaakceptowano wybrać dwóch delegatów, którzy by pomienionym władzom przedstawili potrzeby Pruszkowa w formie przez Nich zredagowanej w imieniu Rady podpisanej.

Do czynności tych wybrano Radnego Bielawskiego i Ławnika Gogolewskiego. Następnie Burmistrz Wargenau odczytał odezwę Naczelnika powiatu, w której tenże zawiadamia, że od chwili obecnej burmistrz będzie przewodniczącym Rady, jak również dla braku funduszy poleca zwolnić protokulistę, który za parę godzin pracy pobiera 50 marek miesięcznie. W odpowiedzi radny Bielawski zaznacza wobec proklamowania Królestwa polskiego Niepodległego, może rozporządzenie sprzed 5tego Listopada 1916 roku Władze Okupacyjne mogłyby zmienić i dla tego proponuje zwrócić się do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej, że nie tylko trudne, ale wprost niemożliwe jest prowadzenie uchwał Rady w warunkach, gdy Magistrat jako władza wykonawcza i administracyjna a Rada jako władza kontrolująca i prawodawcza, ma jednego przewodniczącego, co w ogóle nigdzie się nie praktykuje pomimo ordynacji wyborczej i statutu dla Rady. Wniosek [nieczytelny wyraz – red.] uchwalony przyjęto, sprawę zaś p. Giesego, protokulisty, postanowiono, z powodu jego nieobecności odłożyć do następnego zebrania. W kwestji Związku miast zebrani upoważnili Radnego Olędzkiego do zapytania Radnego Hosera, co w kwestji tej zrobił i czy dalsze związane z tym czynności przyjmuje na siebie, gdyż w razie odmowy, zebrani na najbliższem posiedzeniu kwestję tę załatwią. Następnie radny Bielawski, jako prezes pruszkowskiego Gniazda Towarzystwa Opieki nad Dziećmi, zawiadamia, że gniazdo od dnia 1 Marca 1918 dla braku funduszu zamyka i prosi radę o poparcie jego usiłowań, gdyż gniazdo, egzystujące [nieczytelne – red.] w Pruszkowie, utrzymujące 3 ochrony z górą 200 dzieci, nie może być zamknięte. Zebrani jednogłośnie postanowili zwrócić się z pisemną prośbą do mecenasa Biskupskiego (z prośbą) o poparcie usiłowań Pruszkowskiego Gniazda przez udzielenie funduszu subsydialnego z ofiar amerykańskich. W sprawie odczytanego rozporządzenia o oczyszczaniu mieszkań, zebrani uznali za potrzebne i chwalebne. Postanowili ogłosić wezwanie do ludności o utrzymywaniu czystości w mieszkaniach i zwrócić uwagę na burmistrza, by nie pociągało to kosztów ze strony biednej ludności Pruszkowa, i nie było źródłem nadużyć niepowołanych. W odpowiedzi na interpelację nauczycieli o zwolnienie ich od płacenia podatków gminnych Burmistrz wyjaśnił, że tu stosować prawa miejskiego nie można, gdyż nauczyciele w Pruszkowie są prywatni, a nie rządowi. Następne posiedzenie naznaczono na dzień 20 grudnia i na tym posiedzenie zakończono.

[podpisy]

Burmistrz m. Pruszkowa *E. Wargenau*
Sekretarz Rady Miejskiej *J. Augustynowicz*

24.

Protokół

z posiedzenia Rady miejskiej m. Pruszkowa z dnia 20 grudnia 1917 r.

Obecni: Burmistrz Wargenau, Radni: J. Bielawski, Augustynowicz, Kurzela, Olędzki, Hichel, Rodzewicz, Ławnicy: Kosiński i Kukliński.

Z [nieczytelny wyraz – red.] braku kompletu posiedzenie nie odbyło się. Następne posiedzenie naznaczono na dzień 2 stycznia 1917 r. [błąd, powinno być 1918 – red.]

[podpis]

Burmistrz miasta *E. Wargenau*

Sekretarz Rady miejskiej [brak podpisu - red.]

25.

Protokół

z posiedzenia Rady miejskiej w Pruszkowie z dnia 27 Grudnia 1917 roku.

Obecni: Burmistrz Wargenau, Radni: Augustynowicz, Rodzewicz, Hichel, Kurzela, Olędzki, Rozenowicz i Głowiński i Bielawski.

Ławnicy: Kosiński, Kukliński i Gogolewski.

Radny Bielawski w krótkich, lecz serdecznych słowach wyraził stratę, jaką poniosła Rada przez śmierć ławnika Ś.p. Stanisława Śmiśniewicza; wykazał zasługi zmarłego, jako prezesa Rady miejskiej mianowanej, jako Radnego Rady Nadzorczej Opiekuńczej w Pruszkowie i jako Ławnika magistratu m. Pruszkowa.

Na wniosek mówcy, zebrani uczcili pamięć zmarłego przez powstanie.

Następnie Burmistrz Wargenau ustanowił następujący porządek dzienny:

- 1) Sprawa p. Giesego protokulisty
- 2) Gospodarka miejska w oświetleniu Władz polskich i okupacyjnych
- 3) Sprawa Związku miast
- 4) Wybór ławnika na miejsce Ś.p. S. Śmiśniewicza
- 5) Sprawa poczty
- 6) Zapłata za utensylia do sali Rady Miejskiej
- 7) Interpelacja w kwestji szkolnej
- 8) Rozłożenie podatku dochodowego
- 9) Monopole miejscowe
- 10) Wolne wnioski Radnych i Ławników.

W sprawie p. Giesego, Radni jednogłośnie postanowili zrzec się czynności poza zebraniem Rady; P. Augustynowicz chętnie spełniać będzie obowiązki sekretarza Rady, lecz tylko w obowiązkach zwykłych Rady.

Wobec obecnie zwiększającej się czynności biurowej, czy też przez korespondencję, czy przez odpowiedzi, czy przez samo formowanie protokółów i ich korygowanie, na skutek propozycji Ławnika Gogolowskiego postanowiono zatrzymać protokulistę p. Giesego, jednocześnie zaś zwrócić się przez Burmistrza do p. Naczelnika powiatu o zmianę swego postanowienia.

W dalszym ciągu Radny Bielawski, na zasadzie odczytanej prośby do władz powiatowych przez Radę miejską, stwierdza złą gospodarkę miasta Pruszkowa. Wobec powyższego przypomina obietnicę pana Naczelnika powiatu Starej Radzie, że jeśli nowa Rada nie będzie mogła pracować z Burmistrem z pożytkiem dla miasta, chętnie prośba o zmianę burmistrza będzie przyjęta pod uwagę.

Radni jednogłośnie przyznali, że gospodarka nasza nie jest w stanie kwitnącym, że ciągle szwankuje przez nakładanie najrozmaitszych podatków, przez brak produktów monopolowych – co w ogóle doprowadza do ruiny i nędzy mieszkańców i szerzy ogólne niezadowolenie! Władze Okupacyjne z największą troskliwością rozpatrują wszelkie potrzeby miast zniszczonych, nie tylko zwalniają z zaległych podatków, ale nawet zrujnowanym oferują pożyczki pieniężne bezprocentowe, zastrzeżone przed numerami hipotetycznymi na odbudowanie i przyprowadzenie swych domów do porządku.-

Toteż zebrani w razie niepoprawienia się stosunków gospodarczych, postanowili zwrócić się do p. Naczelnika powiatu o mianowanie przez ogół wybranego Burmistrza z obywateli miejscowych, któremu dobro naszego miasta byłoby na sercu.

Przy tem Radny Bielawski zdawał relację z bytności swej w Tymczasowej Radzie Stanu i Ministerjum. Co do Związku Miast, Radni, Ławnicy i Burmistrz postanowili przystąpić do tego przez napisanie odnośnej uchwały do Tymczasowej Organizacji Związku Miast i przy tem odczytano ustawę związku miast roztrząsając bliżej paragrafy § 3, 6 i 18.

Na miejsce ławnika po zmarłym Ś.p. Stanisławie Śmiśniewiczu, wybrano jednogłośnie przez aklamację, na skutek propozycji ławnika Kosińskiego Pana Józefa Handelsmana, lekarza w Tworkach.

Co do prowadzenia poczty Rada w zasadzie postanowiła by

a) od listów pospiesznych pobierać opłatę podwójną, lecz by były wysyłane umyślnie, natychmiast po odebraniu,

b) od listów urzędowych o z opłaconym [wyraz nieczytelny – red.] dodatkowej opłaty nie pobierać

Na skutek wniosku Radnego Olędzkiego, postanowiono system pocztowy dla Pruszkowa, pozostawić bez zmian.

Na skutek interpelacji Radnego Augustynowicza, wobec odpowiedzialności Rady miejskiej co do szkolnictwa postanowiono zwrócić się do Radnego Żarskiego, jako szkolnego delegata z zapytaniem jakie są jego funkcje w Radzie szkolnej i sprawę tę na przyszłym posiedzeniu postanowiono szerzej omówić.

Rada postanowiła upoważnić Burmistrza Wargenau lub Radnego Augustynowicza, do odbrania pieniędzy od p. Lorentza, a po zaksięgowaniu ich, do użycia ich na zapłacenie za utensylia, wstawione do sali Rady miejskiej.

W sprawie podatków referowanej przez Pana Burmistrza, odpowiada Ławnik Kosiński, że skoro przejęte są przez dwie komisje i Burmistrza, zmienione być nie mogą.

Następnie Burmistrz w imieniu p. Naczelnika powiatu relacjonuje potrzebę monopoli dla miast, co zebrani jednogłośnie zadeklarowali i na początek umotywowali potrzebę monopoli

- a) węglowego
- b) zapalczanego [trudno czytelne – red.]
- c) solnego
- d) papierosowego

przy tem prosili Burmistrza o danie bliższych szczegółów dotyczących monopoli a Radni, po bliższem opracowaniu dla ostatecznego wykończenia pracę podzielią pomiędzy sobą.

Na tem posiedzenie zakończono, następne naznaczono na dzień 31 Stycznia 1918 roku.

[podpisy]

Burmistrz miasta *E. Wargenau*

Sekretarz Rady miejskiej: *J. Augustynowicz*

Protokół posiedzenia Rady Miejskiej M. Pruszkowa
z dnia 3/I/1918 roku

obecni Burmistrz Wargenau, Radni: Augustynowicz, Hichel, Głowiński, Rozenowicz, Olędzki, Kurzela i Bielawski

Ławnicy: Kosiński, Kukliński i Gogolewski

Radny Bielawski przed odczytaniem protokołu z ostatniego posiedzenia, zabrał głos, składając wspólne noworoczne życzenia wszystkim zebranych; zwyczajem przyjętym zrobił bilans działalności całorocznej R. M. i przyszedł do przekonania, że działalność Rady, mającej ewentualnie wielkie prawa, jako ciała prawodawcze i kontrolujące, jest bardzo nikła z powodu silnego skrępowania; jednakowoż nawoływał do wspólnej zgodnej pracy – do pracy wytrwałej – w nadziei, że nadejdzie chwila, kiedy wobec proklamowania Nowej Polski, Polakowi, obywatelowi wolno będzie rządzić w ukochanej swej ojczyźnie.

Następnie odczytano protokół z ostatniego z ostatniego posiedzenia, który bez poprawek przyjęto.

Burmistrz Wargenau ustala następujący porządek dzienny:

- 1) Sprawa szkolna
- 2) „ Delegacji pruszkowskiej
- 3) „ oświetlenia
- 4) „ Regulaminu
- 5) „ dostaw nakazowych
- 6) „ milicji
- 7) „ podatku drogowego
- 8) „ przyjmowania mieszkańców
- 9) Interpelacja w sprawie nocnych orgii
- 10) Wniosek Ław. Gogolewskiego
stosunek Rady do Ławników i odwrotnie.

1) Sprawę szkolną referuje Radny Augustynowicz motywując, że już obecnie należy się zapoznać ze szkolnictwem pruszkowskim, byśmy gdy wypadnie nam je przejąć, byli przygotowani. Zabierają głos Radni Bielawski i Olędzki, pierwszy stawiający wniosek by poczekać z chwilę, ostatni solidaryzuje się z Radnym Augustynowiczem. Ostatecznie przechodzi wniosek, by zobowiązać Radnego Żarskiego, jako delegata szkolnego, z ramienia Rady Miejskiej do ścisłego wypełniania swoich obowiązków, w razie zaś gdyby radny Żarski, pracujący obecnie w Warszawie, zrzekł się swego mandatu, powołanie na jego miejsce przez aklamację pana Augustynowicza.

2) W nagłej interpelacji, co do żądań mieszkańców Pruszkowa, objaśnia Radny Bielawski, że dnia 30/XII b.r. o godzinie 3ciej w południe, zebrała się na jego terytorium, duża ilość mieszkańców Pruszkowa, przedstawiając rozpaczliwe warunki w jakich znajduje się Pruszków przez brak monopolowych artykułów, jak mąki, chleba, cukru i kaszy, przez co szerzy się głód a następnie tyfus głodowy. Radny Bielawski nie miał prawa przyjmowania delegacji w imieniu Rady i dlatego skierował takową do Rady miejskiej na Czwartkowe posiedzenie. W oznaczonym terminie już od godziny 4tej po południu, krążyły gęste patrole, niedopuszczające ludzi do Rady miejskiej, natomiast podczas obrad na salę przybył p. Galski, który w imieniu ludności przedstawił swoje dezyderaty.

Rada miejska przestawiła p. Galskiemu wszystko co w tym kierunku zrobiła: odczytała prośbę do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej i raz jeszcze postanawia prosić Burmistrza, by udał się [wyraz nieczytelny – red.] do P. Naczelnika powiatu [nieczytelny znak – red.] Radnego Bielawskiego, by poparł prośbę mieszkańców w Ministerjum Apropowizacji.

3) W sprawie oświetlenia Radni skonstatowali, na zasadzie reklamacji mieszkańców, pewne niedokładności ze strony Przedsiębiorstwa, by takowe usunąć, prosili Komisję Oświetleniową by sprawę tę załatwili z p. Woyzbunem. Do Komisji Oświetleniowej w zastępstwie chorego Dr. Wolframa wybrano Radnego Bielawskiego.

4) Sprawa regulaminu nasuwała rozmaite propozycje:

- a) zastosować regulamin opracowany przez Komisję Regulaminową, a przedstawiony Władzom do zatwierdzenia
- b) zastosować regulamin drukowany Rady miejskiej w stol. m. Warszawie
- c) opracować nowy
- d) zażądać przyspieszenia zatwierdzenia posłanego Władzom regulaminu

We wszystkich tych wypadkach stało na przeszkodzie mocne postanowienie Burmistrza przestrzeganie litery prawa. Ostatecznie postanowiono na przyszłym posiedzeniu rozpatrzyć opracowany regulamin i po poprawieniu niektórych punktów i na przyszłość kierować się paragrafami [wyraz nieczytelny – red.].

5) Sprawę dostaw nakazanych referuje p. Olędzki, stawiając wniosek, by wszelkie rozporządzenia Władz były komunikowane Radzie przez Magistrat – w razie nagłym nawet przez specjalne zebrania, co zebrani jednogłośnie uchwalili.

6) Sprawa milicji żywo zainteresowała wszystkich zebranych; w zasadzie potrzebę milicji uznają wszyscy, jednakowoż zupełny brak środków z powodu zubożenia ludności Pruszkowa a z tego powodu nieopłacania podatków, stoi na przeszkodzie. Ławnik Gogolewski zapoznaje Radę z propozycją p. Witolda Chelmińskiego, komendanta Straży Ogniowej, który w imieniu p: strażaków proponuje swoje usługi do dnia 1 Kwietnia b.r. bezinteresownie, o ile mieli by po tym terminie pierwszeństwo do stałych posad płatnych milicji pruszkowskiej.

Zdania się o tyle podzieliły, że większość wypowiedziała się za niewyzyskiwaniem pracy biednych strażaków na korzyść miasta, również zrodziło się pytanie czy pruszkowska straż Ogniowa, już nie jako taka, a jako wydział ratowniczy Rady Opiekuńczej Pruszkowskiej może sobą rozporządzać a i być jeszcze dalej, czy może korzystać z 1500 marek uchwalonych przez Radę miejską, skoro korzysta z pomocy Rady Opiekuńczej pochodzącej ze spekulacji artykułami spożywczymi i opalowymi przeznaczonymi dla miejscowej ludności.

Postanowiono na rok 1918 wstawić do budżetu utrzymanie milicji i wyłonić tymczasową komisję dla opracowania statutu milicji dla zatwierdzenia przez Radę miejską i do komisji tej powołano panów: Gogolewskiego, Kurzele, Augustynowicza i Bielawskiego.

7) W sprawie podatku drogowego nałożonego na Pruszków przez Sejmik powiatowy, postanowiono uważać go za niewłaściwie nałożony i wszelkimi siłami starać się o umorzenie [wyraz nieczytelny].

W tym celu wybrano Komisję składającą się z Radnych Augustynowicza, Hosera i Olędzkiego.

8) Przyjęto do wiadomości wyjaśnienia p. Naczelnika powiatu, że Magistrat obowiązany jest meldować każdego się zgłaszającego i [wyraz nieczytelny – red.] dla niego kartki żywnościowe.

9) Radny Rozenowicz i Ławnik Kukliński interpelują Radę, że od pewnego czasu w Pruszkowie odbywają się orgie nocne z przeraźliwymi hałasami. Sprawę referuje Radny Bielawski, wskazując tutaj na dwa ewentualne być mogące wypadki: albo jest to tylko zabawa prywatna, w której hałas narusza spokój mieszkańców, na co reagować może Władza przez oddanie do sądu, lub też są to orgie, tak zwane nocne schadзки, gdzie uprawia się pijaństwo, hazard, zgorwienie moralne itp. W tym ostatnim wypadku należy wdrożyć śledztwo i bezwzględnie starać się o zamknięcie takowych.

Zebrani sprawę tę przekazali Burmistrzowi prosząc by wezwał interesowanych i na pierwszy raz przedstawił im grożące kary.

10) Radny Gogolewski zapytuje jaki jest stosunek Rady do Ławników i odwrotnie; referuje odpowiedź Burmistrz Wargenau, Radni Bielawski, Augustynowicz i inni i przychodzą wszyscy do jednogłośnie do postanowienia:

a) Zależności Ławników od Członków Rady miejskiej nie ma

b) Rada m. Pruszkowa składa się z Burmistrza, Ławników, i Radnych, jednakowo głos mających

c) Obowiązkiem ławników jest: bywanie na posiedzeniach na równi z Radnymi i w razie niemożliwości przybycia uprzednio zawiadomić.

Na tem posiedzenie zakończono, następne naznaczono na dzień 10 stycznia 1918 r.

[podpisy]

Burmistrz miasta Pruszkowa

E. Wargenau

Sekretarz Rady miejskiej *J. Augustynowicz*

KSIĘGA
PROTOKOŁÓW
MAGISTRATU

18 WRZEŚNIA 1917

22 STYCZNIA 1918

W dniu 18 Września 1917 r. zebrał się w komplecie Zarząd Magistratu m. Pruszkowa w osobach, Burmistrza p. Wargenau, Ławników p.p. Śminiewicza, Kosińskiego, Kuklińskiego i K. Gogolewskiego celem rozpatrzenia następujących wniosków:

1). Otrzymanie z Landratury 4600 funtów kartofli polskiej wagi po cenie 8 fenigów za funt i około jednego korca kartofli znajdujących się w miejscowym młynie, również po tej samej cenie. Po rozpatrzeniu Magistrat powyższą ofertę przyjął i postanowił kartofle sprzedać pomiędzy ludzi m. Pruszkowa, po pół puda na rodzinę z 2 marki, czyli po 10 fenigów za funt. Należność za sprzedane kartofle zostanie wniesiona do kasy Magistratu, z czego należność po 8 fen. za funt zostanie wpłacono do Landratury, zysk zostanie przekazany na potrzeby Gminy.

2). Postanowiono zaprowadzić w Magistracie i sali posiedzeń Rady Miejskiej, oraz poczekalni światło elektryczne z 5 lamp i oddać zrobienie instalacji firmie „Prąd” z Warszawy z żądaniem ustępstwa od sumy kosztorysowej, którą przedstawiła na sumę 321 mk. 60 fenig. Z właścicielką p. Chomentowską porozumieć się, że w razie zmiany lokalu biura by nie miała pretensji przy zdjęciu instalacji, lub też o ile zechce takową zatrzymać, będzie zobowiązana zwrócić połowę kosztów instalacji.

3). Postanowiono wyreperować mosty na drodze prowadzącej ze Żbikowa do Duchnic i za szpitalem Tworkowskim, do czego uproszono Ławnika p. Kuklińskiego. Należy zakupić na drogę do Duchnic 6 dren cementowych mniejszych i na most za szpitalem Tworkowskim 4 drewny studzienne.

4). Postanowiono oczyścić studzienki kanalizacyjne przy kanalizacji m. Pruszkowa przy figurze „Matki Boskiej”. W celu zabezpieczenia zapychania rur kanalizacyjnych postanowiono zakupić odpowiednie kubły do studzienek. Do powyższych czynności uproszono pp. Śmiśniewicza i K. Gogolewskiego.

5). Postanowiono zapytać Władze Nadzorcze czy pozwolą m. Pruszków składające się z 5 miejscowości podzielić na 3 rewiry i obsadzić sołtysami przyczep poinformować

się u Władz czy sołtysi mogą być mianowani, czy też będą wybrani przez odpowiednie wybory.

6). Na najbliższym posiedzeniu Rady Miejskiej postanowiono przedyskutować ponownie sprawę oświetlenia m. Pruszkowa.

7). Postanowiono dwa razy tygodniowo odbywać posiedzenia Magistratu, w każdy wtorek i piątek od godz. 2 popołudniu.

8). Wszystkich kupców handlujących na placach miejskich postanowiono opodatkować na rzecz kasy miejskiej po 5 mk. na sezon t.j. od 15/VI do 15/X. W sprawie tej celem zatwierdzenia wystąpić do Władz Nadzorczych. Na tem protokół zakończono i podpisano.

[podpisy]

*Śmiśniewicz P. Kukliński E. Wargenau
Kosiński K. Gogolewski*

Dnia 21 Września r. 1917 zebrał się zarząd magistratu w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Śmiśniewicza, Kosińskiego i Kuklińskiego celem rozpatrzenia następujących wniosków:

- 1) Postanowiono poszukać przedsiębiorcy do oczyszczenia targowiska w każdy poniedziałek i piątek po południu.
- 2) Zarząd miasta poprosił do komisji sanitarnej pp Stanisława Śmiśniewicza ławnika, Alfonsa [nazwisko trudno do odczytania – red.], Stefana Rudzińskiego i Aleksandra Kosińskiego.
- 3) Postanowiono by ławnicy sprawdzili u kupców, fałszywe wagi i ciężarki konfiskować.
- 4) Postanowiono karać każdego właściciela domu za nieutrzymywanie wzorowego porządku w ustępach, podwórzach, schodach i ulicy na pierwszy raz po Mk 3 a następnie karę podnieść do 1000 marek, ewentualnie oddanie pod sąd.

[podpisy]

St. Śmiśniewicz *E. Wargenau*
Al. Kosiński
P. Kukliński

Dnia 25 Września r. 1917 zebrał się zarząd magistratu w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Śmiśniewicza, Kosińskiego i Kuklińskiego celem rozpatrzenia nst. wniosków.

1) Osoby, które chcą się sprowadzić do Pruszkowa celem zamieszkania, zarząd magistratu postanowił przyjmować ich tylko wtedy, o ile osobnik przedstawi dwóch poręczycieli z pisemnym zobowiązaniem tychże że, koszta jakie by wynikły ze strony jego i rodziny o ile ją ma będą w całości pokryte natychmiast przez poręczycieli; koszta rozumieją się to koszta kuracyjne, wsparcia, pogrzeby i.t.p. ciężary które by w innym razie miasto obciążyło. Poręczycielami mogą być tylko te osoby, które są majątkowo odpowiedzialne.

Zainterpelowany p. Burmistrz czy miał rozporządzenie piśmienne od władz wyższych nieprzyjmowania mieszkańców, odpowiedział że ma.

2) Ponieważ w Pruszkowie i Żbikowie jest dużo nieruchomości bez właścicieli i takowe wyzyskiwane są przez obcych, wobec tego magistrat postanowił wyszukać te nieruchomości i zbadać możliwą dochodowość tych posesji i dochód składać na rzecz właścicieli. Do szczegółowych czynności tych powzięto zamiar zaangażowania urzędnika i za [wyraz nieczytelny – red.] te otrzymałby pewien procent od sum jakie by wpłynęły z wydzierżawienia tych nieruchomości.

3) Postanowiono niedopuszczać wywozu ekskrementów wśród dnia a tylko od 8 wieczór do 7 rano zimową porą, letnią zaś od od godz. 10 wieczór do 4 rano.

Nieposłusznych podciągnąć do kary w wysokości 10 marek za każdy raz.

[podpisy]

St. Śmiśniewicz P. Kukliński E. Wargenau
Al. Kosiński K. Gogolewski

Dnia 18 Października r. 1917 zebrała się komisja dla oznaczenia podatku gminnego składającą się z pp. Dr Wolframa, Lusickiego, Rozenowicza i Kuklińskiego oraz ławników pp. Śmiśniewicza, Gogolewskiego i Kosińskiego pod przewodnictwem burmistrza p. Wargenaua i oznaczyła ogólną sumę powyżej oznaczonego podatku na ogólną sumę Marek [koniec tekstu – red.]

[podpisy]

E. Wargenau *Śmiśniewicz*
P. Kukliński *Wolfram* *J. Lusicki*
Rozenowicz
Kosiński

Dnia 18 Października r. 1917 po powtórnej przedyskutowaniu kwestji przyjmowania nowych mieszkańców do Pruszkowa, magistrat postanawia interesantów tych załatwić na posiedzeniu ławników.

Postanowiono prosić zarząd powiatowy by o wszystkich artykułach monopolowych które organizuje dla rady opiekuńczej w Pruszkowie, o takowych powiadamiać magistrat miejscowy.

[podpisy]

Śmiśniewicz Kosiński
P. Kukliński K. Gogolewski
E. Wargenau

Dnia 23 Października r. 1917 zebrał się magistrat w komplecie a mianowicie burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Śmiśniewicza, Kuklińskiego i Gogolewskiego.

Rozpatrywano sprawę Dr Wolframa w kwestji zajmowanego mieszkania przez miejscowego komendanta. Postanowiono przeznaczyć rocznie stosownie do nadesłanej przez powiat taryfy rosyjskiej Rb 112 rocznie z zastrzeżeniem że p. Wolfram powinien zwrócić kosztu remontu tego mieszkania a mianowicie, za uprzątnięcie mieszkania Mk 7 i oszklenia Mk 44.65 ogółem Mk 51.65 która to suma pokryta była przez magistrat przed zajęciem tego mieszkania.

Rozpatrywano następnie rk p. Augustynowicza za dostarczone meble do magistratu i sali rady miejskiej i zauważono kilka sztuk niepotrzebnych i nieodpowiednich, a mianowicie 1 stół meblowy za mały i mocno chwiejny, jedno biurko małe dębowe, jedna szafka mała dębowa, dwa fotele wiedeńskie, co zaś do dwunastu krzeseł wyściełanych zauważono że takowe na słaby stan kasy miejskiej są za drogie i można by je zastąpić tańszymi.

P. Burmistrz przy wnoszeniu powyższych mebli zwrócił uwagę, że p. Augustynowiczowi, że meble te są nieodpowiednie na przeznaczony cel i otrzymał na to odpowiedź od tegoż p. Augustynowicza iż on wypełnia rozporządzenie rady miejskiej. Ostatecznie postanowiono sprawę tę jeszcze raz przedstawić radzie miejskiej.

Postanowiono przyjąć meldunek b. nauczyciela miasta Nieszawy emeryta Gnieweckiego z nadmienieniem że decyzję tę postanowili wszyscy ławnicy za wyjątkiem p. burmistrza.

[podpisy]

St. Śmiśniewicz P. Kukliński E. Wargenau K. Gogolewski
Al. Kosiński

Dnia 30 Października r. 1917 zebrał się magistrat w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Śmiśniewicza, Kościńskiego i Kuklińskiego

Postanowiono kubły w studniach ściekowych na ulicy w ten sposób oczyszczać, że na pierwszy raz najmie się robotników, a na dalsze razy do tych czynności postanowiono nająć człowieka z płacą miesięczną.

Ponieważ pan Gogolewski nie sprostął swemu zadaniu oczyszczenia placu targowego postanowiono zaproponować p. Olędzkiemu z Józefiny przyjąć te czynności na siebie zaliczając jednocześnie błoto z kubłów kanalizacyjnych.

Postanowiono przyjąć zameldowanie Geela Rosenberga jako stałego mieszkańca Żbikowa.

Postanowiono urządzić wybory sołtysów.

Ustalono cenę najmu za dom izolacyjny w stosunku 30 Marek (trzydzieści) miesięcznie.

[podpisy]

P. Kukliński Śmiśniewicz E. Wargenau
Al. Kosciński

Dnia 6 Listopada r. 1917 zebrał się magistrat w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników p. Śmiśniewicza, Kosińskiego i Kuklińskiego.

Rozpatrzono kwestję komitetu budowy drogi w Żbikowie i uznano za niemożliwe w obecnych warunkach do przyjęcia, ponieważ magistrat nie posiada egzekucji do ściągania tego rodzaju należności.

Postanowiono dopełnić wyborów na sołtysów:

Pruszków i Józefów w niedzielę d.11 b.m. o godzinie 2 p.p. przed magistratem.

Żbików i Józefina we wtorek d. 13 b.m. o godz. 12 w południe przed mieszkaniem obecnego sołtysa.

Tworki w środę d. 14 b.m. o godz. 12 w południe przed posesją p. Rajzachera.

[podpisy]

Śmiśniewicz Kosiński E. Wargenau

P. Kukliński

Dnia 27 Listopada r. 1917 zebrał się magistrat w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Kosińskiego, Kuklińskiego i Gogolewskiego. [data późniejsza niż następny protokół – red.]

Postanowiono zamiast sołtysów na których wybory nie doszły do skutku z powodu niechęci wybrania takowych przez rolników w Żbikowie, Tworkach, Józefinie i Józefowie przyjąć dwóch woźnych z pensją do stu marek każdego.

[podpisy]

E. Wargenau

P. Kukliński K. Gogolewski Kosiński

Dnia 11 Listopada r. 1917 [taka kolejność w oryginale, poprzedni protokół posiada datę późniejszą – red.] zebrał się magistrat w komplecie a mianowicie p. burmistrz Wargenau i pp ławników Śmiśniewicza, Kuklińskiego, Kosińskiego i Gogolewskiego. p. Burmistrz zakomunikował iż otrzymał instrukcję od zarządzającego wydziałem gospodarczym p. von der Baecka iż kartofle przeznaczone dla Pruszkowa w ilości 2000 korcy podlegają podziałowi nie przez p. Zenona Rutkowskiego a przez magistrat. Stosownie do instrukcji, magistrat wydawać będzie kartki mieszkańcom bezrolnym i ci będą odbierać kartofle wprost ze składu powiatowego po cenie Marek 19.90. Magistrat postanowił zawiadomić p. Rutkowskiego że działalność jego w podziale kartofli ustaje, jak również agentów, by nadal kartofli p. Rutkowskiemu nie wydawać. p. Rutkowski pobiera za korzec kartofli marek 26.40. a ponieważ cena naznaczona przez władze okupacyjne jest Marek 19.90 przeto magistrat postanowił zażądać zwrotu nadwyżki t.j. Mk 6.50 poszkodowanym; o ile p. Rutkowski nie zastosuje się do powyższego postanowienia, natenczas magistrat powiadomi odnośnych mieszkańców i władze okupacyjne.

[podpisy]

Śmiśniewicz Kosiński K. Gogolewski
P. Kukliński E. Wargenau

Dnia 4 Grudnia r. 1917 zebrał się magistrat w osobach p. burmistrza p. Wargenau, ławników pp. Śmiśniewicza, Kuklińskiego i Kosińskiego.

Z rozporządzenia gubernatora nałożono na osadę Żbików grzywny marek 300 ponieważ na jej obszarze d. 18 Września r.b. przerwano linię telefoniczną przez zarzucenie haczyka żelaznego na druty, a przestępcy niewykryto. W myśl tego karnego rozporządzenia magistrat postanowił:

By mieszkańcy Żbikowa wnieśli prośbę do gubernatora o umorzenie takowej, a w razie odmówienia, uprzedzić tych mieszkańców że sumę tę będą zmuszeni zapłacić, gdyż kasa miejska nie czekając rezultatu sumę tę wnieść musi.

[podpisy]

Al. Kosiński P. Kukliński Śmiśniewicz E. Wargenau

Dnia 28 Grudnia r. 1917 zebrał się magistrat w osobach p. burmistrza Wargenau i ławników Kuklińskiego, Kosińskiego i Gogolewskiego.

Z powodu zgonu ławnika ś.p. Stanisława Śmiśniewicza uczczono jego pamięć przez powstanie.

Powołano na sołtysa wsi Żbików Piotra Niwę na zastępcę Adama Kunowskiego.
w Pruszkowie na sołtysa Jana Kopra na zastępcę Jana Woźniaka
na Tworkach na sołtysa Piotra Radzika na zastępcę [niedokończone – red.]

W kwestii sprowadzenia drzewa opałowego z lasów Sękocińskich dla Pruszkowa, postanowiono korzystać z lepszej drogi i zacząć sprowadzać, naznaczając podwoje płatne po Mk 10 od metra kubicznego pierwszą partię naznaczona dzień 31 Grudnia r. 1917. p. Burmistrz przeczytał list p. Bielawskiego w którym żąda podwyższenia komornego za mieszkanie żandarmerji do 100 Marek miesięcznie w przeciwnym razie żąda usunięcia tychże.

Ponieważ urządzenie mieszkania i remont budynków gospodarczych pociągnął za sobą znaczne koszty, wobec tego magistrat na podwyżkę [wyraz nieczytelny – red.] dzierżawnej przez p. Bielawskiego nie zgadza się. Lokal zaś opróżniony być nie może z powodu czasów wyjątkowych.

[podpisy]

P. Kukliński Al. Kosiński K. Gogolewski E. Wargenau

Dnia 8 Stycznia r. 1918 zebrał się magistrat w komplecie w osobach p. burmistrza Wargenau i ławników pp. Gogolewskiego, Kosińskiego i Kuklińskiego.

Na miejsce sołtysa w Pruszkowie Jana Kopra wyznaczono Walętego [tak w oryginale – red.] Woźniaka.

p. Wargenau postanowił osobiście zwrócić się do p. Bersohna z prośbą o zaofiarowanie placu pod budowę strażnicy dla Pruszkowskiej straży ogniowej.

Ubezpieczenia wzajemne w Warszawie zawiadomiła, że połowę sumy potrzebnej na budowę remizy strażackiej gotowa pokryć, udzielając zasiłek pieniężny, postanowiono zwrócić się do zarządu straży o przedstawienie magistratowi kosztorysu.

Przyjęto do wiadomości list p. Bielawskiego z d. 31 grudnia r. 1917, postanowiono na niego dać odpowiedź jemu osobiście na posiedzeniu Rady Miejskiej:

Postanowiono do dozoru przy sprowadzaniu drzewa opałowego wynająć dozorcę płacąc mu po sześć marek dziennie.

[podpisy]

*P. Kukliński K. Gogolewski E. Wargenau
Al. Kosiński*

Dnia 10 Stycznia r. 1918 Zebrani na posiedzeniu w magistracie członkowie komisji oświetleniowej pp. Bielawski jako zastępca chorego dr. Wolframa, Gogolewski, Kukliński i Rozenowicz oraz przedstawiciele Przedsiębiorstwa Towarzystw Elektrycznych, p. Woyzbun dyrektor i p. Strzyżewski, w celu wysłuchania nst. wniosków i dezyderatów.

p. Gogolewski zwrócił uwagę na niesłusznie pobierany od abonentów podatek w sumie Marek trzy przez Towarzystwo Przedsiębiorstw Elektrycznych, a także na nieakuratne oświetlenie mieszkań i ulic wskutek czego abonenci ponoszą znaczne straty, ponieważ mając zaprowadzone światło elektryczne nie są przygotowani na inne oświetlenie.

p. Bielawski – że Towarzystwo w pierw winno się zwracać do komisji oświetleniowej i dopiero po zaaprobowaniu tejże gdyby i był legalny zciągać i na przyszłość gdyby coś podobnego miało się stać winno przejść przez uchwałę komisji oświetleniowej.

W odpowiedzi p. Woyzbun wyjaśnia iż powyższy podatek jest prawny, przez władze okupacyjne nałożony i nie jest nowy, istniał już za czasów rosyjskich, w Warszawie był pobierany od każdego abonenta przy podpisywaniu deklaracji w sumie Rb. 1.25 jako podatek stęplowy.

Odpowiada p. Bielawski iż podatek ten nie może obciążać abonentów ponieważ nie jest zastrzeżony w ostatniej umowie i takowy winien być uiszczany przez Towarzystwo, co wszyscy członkowie komisji oświetleniowej poparli, czemu p. Woyzbun zaprotestował, że Towarzystwo pod żadnym względem tego podatku przyjąć na siebie nie chce.

p. Bielawski i Gogolewski kładą nacisk że ponieważ w umowie nie ma wzmianki o powyższym podatku, wtedy rzecz ta mogłaby była wiaść inny obrót, więc dla złagodzenia proponują podatek rozłożyć po połowie t.j. na abonenta i Towarzystwo na co p. Woyzbun nie zgadza się, twierdząc że T-wo działało w dobrej wierze, sądziło że obecnie uda się podatek ominąć, lecz władze okupacyjne robiąc rewizję ksiąg spostrzegły to i nakazały uścić go i takowy muszą ponosić abonenci ponieważ tak zawsze i wszędzie praktykuje się i w umowie nie przyjęłoby T-wo tym bardziej, że i tak znaczne sumy dokłada.

W imieniu członków komisji oświetleniowej odpowiada p. Bielawski by nie brać całkowitej odpowiedzialności odwołuje się do zebrania rady miejskiej i zapytuje, co będzie? gdy rada miejska odrzuci?

Na co p. Woyzbun – w takim razie T-wo zamknie elektrownie i przestanie udzielać prądu; pod takim naciskiem dopiero członkowie zgodzili się na obciążenie powyższym podatkiem abonentów.

p. Woyzbun zaproponował by komisja oświetleniowa robiąc inspekcję brała również z sobą montera fabrycznego, na co się zgodzono.

Zaproponowano by T-wo dla wygody abonentów urządziło dwa punkty stałe, na co się zgodzono po porozumieniu zarządu elektrowni z komisją oświetleniową urządzić w Pruszkowie i Żbikowie, na zarzuty na nieakuratne oświetlenie odpowiada p. Woyzbun iż przerwa pochodzi z dwóch przyczyn, z winy przewodników ulicznych które w razie zauważenia natychmiast są naprawiane i z winy urządzeń wewnątrz za które T-wo odpowiedzialności na siebie nie bierze.

Przyjęto do wiadomości iż za 6 tygodni stacja kolei będzie całą noc oświetlona. P. Bielawski zwrócił uwagi na wyciąganie drutów przy słupach na chodniki, co przeszkadza ruchowi ulicznemu. P. Woyzbun obiecał zbadać i usunąć. Ponieważ lampy na ulicy nie akuratnie paliły się postanowiono od rk. po 1 Stycznia r.b. odliczyć 15%. W razie sporu abonenta z T-wem kwestję sporną rozstrzyga komisja oświetleniowa.

Kukliński zaproponował by T-wo za lampki palące się w magistracie nie pobierało zapłaty tak jak to brzmi w umowie gminy Skorosze z Towarzystwem. P. Woyzbun obiecał tę rzecz zbadać i rozważyć.

[podpisy]

*Józef Bielawski P. Kukliński Rożenowicz
K. Gogolewski*

Dnia 22 Stycznia r. 1918 zebrał się magistrat w osobach burmistrza p. Wargenau i ławników pp. Kosińskiego, Gogolewskiego i Kuklińskiego.

p. Wargenau zakomunikował, że wydział gospodarczy może wydawać dla monopolu miejskiego papierosy po cenie 1500 Mk za skrzynkę 25.000 a prowizji udzielać może Mk. 25. Zapalek skrzynię po 750 mk. z czego procentu dochodzi 50 mk. Po rozpatrzeniu okazało się, że to dla miasta nie daje żadnego interesu ponieważ cena papierosów równa się cenie detalicznej sprzedaży zaś zapalek – przewyższa.

p. Gogolewski zwrócił uwagę, iż straż ochotnicza ogniowa w Pruszkowie nie ma właściwie zarządu, ponieważ przeważnie został ewakuowany, pozostała tylko część dawniejszego, a obecny został prawie przez Radę opiekuńczą mianowany, a na zwrócenie się komendanta miejscowego o zwołanie zebrania i dokonanie wyborów pozostaje bez skutecznienia.

Postanowiono zwrócić się do p. Chelmińskiego o wyjaśnienie tej kwestji i prosić go o przedstawienie spisu obecnego zarządu i czy zarząd powstał z wyborów?

Postanowiono Rzeczykiemu pensję wypłacić pg. starej pensji.

[podpisy]

P. Kukliński K. Gogolewski A. Kosiński E. Wargenau

